

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	335
Land:	Afghanistan
Kilde:	Migrationsverket.
Titel:	Afghanistan december 2009.
Udgivet:	22. januar 2010
Optaget på baggrundsmaterialet:	2. marts 2010

AFGHANISTAN DECEMBER 2009

Karta: UN Cartographic Center/UN Assistance Mission in Afghanistan: <http://www.unama-afg.org>.
Bild: Migrationsverket

Innehåll

RAPPORTEN	4
SÄKERHETSLÄGE	4
ÖVERGRIPANDE	4
NÄRMARE OM KONFLIKTENS KARAKTÄR	5
<i>Statistik över civilas utsatthet för det väpnade motståndet 2009</i>	6
<i>Statistik över civilas utsatthet för militära operationer 2009</i>	6
REGIONAL - PROVINSIELL NIVÅ	6
GENOMGÅNG PROVINS FÖR PROVINS	7
<i>Sammanfattning: Syd</i>	7
Nimroz	8
Helmand	8
Kandahar	9
Uruzgan	10
Zabul	11
<i>Sammanfattning: Sydost</i>	11
Ghazni	11
Paktika	12
Paktya	13
Khost	13
<i>Sammanfattning: Öst-centralt</i>	14
Wardak	14
Logar	15
Parwan	16
Kabul	16
Panjshir	17
Kapisa	17
<i>Sammanfattning: Öst</i>	17
Laghman	17
Nangarhar	18
Nuristan	18
Kunar	18
<i>Sammanfattning: Nordost</i>	19
Kunduz	19
Baghlan	20
Takhar	20
Badakhshan	21
<i>Sammanfattning: Väst</i>	21
Herat	21
Farah	22
Badghis	22
Ghor	22
<i>Sammanfattning: Norr</i>	23
Faryab	23
Jawzjan	23
Sari Pul	24

<i>Balkh</i>	24
<i>Samangan</i>	25
<i>Centralt högland</i>	25
<i>Bamyan</i>	25
<i>Day Kundi</i>	25
RÄTTSVÄSENDE MM	26
ALLMÄNT.....	26
FORMELLT RÄTTSSYSTEM	26
<i>Lagstiftning och domstolar</i>	26
<i>Noteringar om polisen</i>	28
INFORMELLT RÄTTSSYSTEM: TRADITIONELLA FORA FÖR KONFLIKT- OCH	
TVISTEMÅLSHANTERING.....	29
RÖRELSEFRIHET OCH SKYDD PÅ ANNAN ORT	30
DE SOCIALA NÄTVERKENS BETYDELSE.....	30
NOTERINGAR OM SÄRSKILT UTSATTA GRUPPER	31
STATLIGT ANSTÄLLDA / PERSONER SOM UPPFATTAS TA STÄLLNING FÖR	
REGERINGEN OCH/ELLER ”MODERNITET”	31
KVINNOR.....	32
BARN	33
<i>Registrering av barn, handlingar mm</i>	33
<i>Kommentarer avseende föräldralösa barn, vårdnad, barnhem mm</i>	34
KONVERTITER.....	34
HBT-PERSONER	35
ANDRA KATEGORIER	35
JOURNALISTER	35
LANDDISPYT/MARKTVIST.....	36
UTOMÄKTENSKAPLIGA RELATIONER.....	36
ETNISKA FRIKTIONER OCH BLANDÄKTENSKAP	36
ÅTERVÄNDANDE	37
AVSLUTANDE KOMMENTARER	37
SAMMANFATTANDE BEDÖMNING PROVINSER.....	38
KÄLLOR OCH REFERENSER	39
MÖTEN I AFGHANISTAN 29 NOVEMBER TILL 8 DECEMBER 2009	39
ÖVRIGT MATERIAL, BAKGRUND OCH REFERENSER	39
LÄNKAR	41

Rapporten

Afghanistan december 2009 är i hög grad baserad på muntlig och skriftlig information inhämtad i samband med en utredningsresa i Afghanistan 29 november till 8 december 2009. Alla myndigheter och organisationer som konsulterats finns redovisade bland källor och referenser nedan. Som huvudsaklig metod för att utreda och värdera det allmänna säkerhetsläget och den afghanska civilbefolkningens utsatthet och tillgång till/brist på skydd i olika delar av dagens Afghanistan har de utlänningsrättsliga kriterierna för *inre väpnad konflikt*¹ och andra *svåra motsättningar*² diskuterats med initierade analytiker, människorätts- och säkerhetsspecialister medborgare, bosatta eller stationerade i Afghanistan. Genomgången är inte uttömmande i något avseende och behandlar teman som rättsväsende och särskilt utsatta grupper mm endast övergripande och med avgränsning i urval. Uppdateringar kan tillkomma.

Säkerhetsläge

Övergripande

I *Annual Report on Protection of Civilians in Armed Conflict, 2009* noterar UN Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA) att 2009 var det värsta året vad avser konflikt-/stridsrelaterade civila offer i Afghanistan sedan Talibanregimens fall 2001, med totalt 2412 dödsoffer (jämfört med 2118 under 2008) och utöver det minst 3566 allvarligt skadade. 2009 har också en större andel (1630 = 68%) än tidigare dödats av s.k. regeringsfientliga element (AGE) än i militära operationer utförda av afghanska och internationella styrkor.³ Samtidigt var 2009 sannolikt det värsta året för afghanska barn sedan 2001. Siffrorna över antalet barn dödade i konflikt-/stridsrelaterade incidenter under året varierar dock stort i olika mätningar.⁴ En ytterligare indikation på nuvarande säkerhetssituation i landet är det förhållande att antalet militära dödsoffer inom koalitionsstyrkorna/ISAF 2009 (totalt 520) vida överstiger alla tidigare år sedan 2001, varav 2008 (med totalt 295) dittills varit det värsta.⁵

Konflikten har visserligen flera dimensioner ("närmare..." nedan), men står i första hand mellan å ena sidan afghanska säkerhetsstyrkor (ANSF)⁶ jämte multinationell militär (ISAF, USFOR-A, OEF med flera)⁷, och å andra sidan diverse regeringsfientliga element (AGE), vanligast beskrivna som "taliban" eller "insurgents".⁸

Samtidigt varierar, och skiljer sig uppfattningarna om, säkerhetsläget i olika delar av landet. Enligt fältstudier beställda av The Asia Foundation 2009 uppfattar 64% av tillfrågade⁹ afghaner att säkerhetsläget är relativt bra i det område de lever i. Den absoluta majoriteten i nordväst (86%), Kabulområdet (78%), centrala höglandet (*Hazarajat*, 77%), nordost (76%) och öst (70%) uppger att de upplever säkerheten lokalt som god, medan mer än hälften av de tillfrågade i väst (55%), sydost (62%) och sydväst (65%) uppger att säkerheten lokalt är dålig eller mycket dålig. Variationerna mellan landsbygd och stad/tätort är också betydande: Nära dubbelt så många landsbygdsbor identifierar brist på säkerhet som ett av de största lokala problemen.¹⁰

Enligt medarbetare vid ISAF högkvarteret (HQ) pågår det idag inga kontinuerliga strider mellan olika icke-statliga väpnade grupper i landet,¹¹ även om många provinser

helt klart destabiliseras av återkommande friktioner och väpnade incidenter mellan klanbaserade grupper (bl.a. Kandahar i syd och flera andra provinser i sydost).¹² Medarbetare vid Svenska Afghanistankommittén (SAK) och UNAMA framhåller dock att ett lågintensivt krig pågår i hela södra Afghanistan, där väpnade taliban, om än inte numerärt stora, är tillräckligt starka för att ge afghanska trupper och koalitionsstyrkor fullt upp. Säkerhetsläget i Afghanistan är komplext, med olika och varierande situationer ”i varje dal”. Trots förekomst av områden där människor ser lite av väpnad konflikt men löper större risk att skadas till liv och lem av andra skäl, renodlade landdispyter mm, kan det sägas att det råder en utbredd situation av urskillningslöst våld i syd.¹³

De civila som drabbas är ofta de som hamnar i vägen för militära operationer. Taliban kommer också in i byar och städer och genomför attacker, främst riktade mot sådana som inte sympatiserar med rörelsen. Urskillningslöst våld förekommer i vissa områden. Där ISAF inte finns i Afghanistan pågår dock normalt inga betydande strider. Det finns ett antal mer eller mindre permanent talibankontrollerade distrikt i landet som hittills inte bedömts vara av större strategisk betydelse, alternativt för resurskrävande, för ISAF att hålla greppet om. Detta gäller i första hand i sydvästra delarna av landet men även ett antal i huvudsak pashtunska ”fickor”¹⁴ längre norrut. När truppförstärkningar nu tillkommer kan intensiteten i striderna förväntas öka i dessa områden. Ju fler stridsaktiviteter, desto större risker för lokalbefolkningen.¹⁵ Att strider pågår i ett antal provinser innebär emellertid inte alltid att vanliga enkla afghaner drabbas, många kan de facto fortsätta sina liv som tidigare utan markant direktpåverkan.¹⁶

Närmare om konfliktens karaktär

Afghan Independent Human Rights Commission (AIHRC) m.fl.¹⁷ konstaterar att väpnade regeringsfientliga element (AGE), i första hand taliban, på senare år omgrupperat och kontinuerligt förnyar sina strategier i syfte att minska stödet till den afghanska regeringen, öka sitt eget inflytande och underminera regeringens och ISAF:s insatser. Talibangrupper rör sig allt längre in i landet, infiltrerar samhällen där regeringskontrollen är svag och säkrar en djupare närvaro och större inflytande över befolkningen. Taktiken förfinas över tid medan den militära förmågan ökar. Med motorcyklar kan grupper av krigare ta sig fram och försvinna snabbt. Självmoordsbombare, som varit ovanligt i Afghanistan innan 2005, används relativt flitigt. Vidare förekommer det att taliban uppträder i ANA-/ANP-uniform under operationer, en metod som möjliggjort att vid flera tillfällen de senaste två åren nå ända in i hjärtat av Kabul.

Talibans styrka och förmåga att rekrytera krigare bygger i hög grad på de perifera samhällenas misstro mot den afghanska regeringens institutioner¹⁸, brist på utveckling och säkerhet i och med ISAF:s flygattacker, nattliga operationer och frihetsberövanden, men kanske främst på talibans strategiska och brutala övergrepp på befolkningen. Talibangrupper visar liten respekt för oskyldiga civilas säkerhet när man attackerar s.k. militära mål, och emellanåt förefaller använda civila som mänskliga sköldar, men även i och med systematiska kampanjer inkluderande hotbrev, kidnappningar och avrättningar av personer som anses motarbeta dem/arbota för regeringen eller helt enkelt personifierar modernitet och utveckling. Afghanska samhällen tillåts inte interagera med regeringen, internationella samfundet eller ISAF.¹⁹

UNAMA liksom Institute for War & Peace Reporting (IWPR) i Kabul konstaterar vidare att en väsentlig del av våldet i de provinser som drabbats i högre grad på senare tid är relaterat till narkotikahandel. Taliban kräver in skatt (s.k. *zakat*) på odlingar för att finansiera sin verksamhet. I norr skapar också "återinstallationen" av/samarbetet med gamla "krigsherrar" i många distrikt en grogrund för missnöje från vissa grupper, som i princip var nöjda när nämnda herrar störtades av taliban under slutet av 1990-talet. Problematiken utgör en blandning av politisk och narkotikarelaterad konflikt, samtidigt inkluderande landdispyter och andra mer traditionella motsättningar mellan klaner och stammar, i vilka det också händer att ISAF utnyttjas genom felaktiga underrättelser för att slå till mot klanens fiender. Den övergripande kampen mot den utländska närvaron är således en av flera konfliktdimensioner.²⁰

Statistik över civilas utsatthet för det väpnade motståndet 2009

Enligt UNAMA orsakade aktiviteter utförda av regeringsfientliga element (AGE) totalt 1630 (67%) av de civila dödsfallen 2009, vilket representerar en ökning med 41% sedan 2008. Självordsattacker och andra attacker där s.k. *Improvised Explosive Devices* (IED)²¹ används fortsatte att ta det största antalet civila liv 2009, med sammanlagt 1054 offer. 225 civila dödades i "riktade mord och avrättningar", en taktik som sammantaget stod för över 78% av de av AGE orsakade civila dödsfallen. Återstående AGE-relaterade dödsfall utgjordes i huvudsak av raket-/granatattacker och andra former av operationer i vilka oskyldiga civila direkt drabbades.

IED-attacker (773 civila dödsoffer)

Självordsattacker (281)

Illegala avrättningar/mord (225)

Annan AGE-taktik (351)²²

Statistik över civilas utsatthet för militära operationer 2009

Enligt UNAMA orsakade regeringstroga styrkor (PGF/ANSF och ISAF) 596 kända civila dödsfall, vilket representerar 25% av det totala antalet civila dödsoffer 2009. Detta innebär en minskning med 28% från 2008 års 828 fall; en återspeglning av ISAF:s (/general Mc Chrystals) ökade ambitioner att förbättra styrkornas strategi och metod i syfte att minska antalet civila offer när de utför militära operationer. I sammanhanget är det fortfarande flygattacker som orsakar flertalet civila offer (61%), medan nästföljande, eftersöknings- och arresteringsoperationer står för 16%. Tillsammans orsakar dessa två 77% av de civila dödsfall som kan tillskrivas PGF.

Flygattacker, flyganfall & flygunderstöd (359 civila dödsoffer)

Eftersökningar/räder/razzior (98)

"Escalation of Force/Force Protection" (36)

Annan PGF-taktik (103)²³

Regional - provinsiell nivå

Vad avser militära och militanta aktiviteter, aktioner och reaktioner, med betydande effekt, s.k. säkerhetsincidenter och/eller s.k. *Troops in Contact* (TIC) i militära termer (ISAF HQ), äger c:a 60% rum i de sex provinser som går under ISAF:s definition av "syd", medan c:a 30% äger rum i "öst", c:a 5% i "väst" och <5% i "norr" (se karta under källor och referenser s. 37).²⁴ Efter UNAMA-medarbetares geografiska indelning poängteras att Helmand, Kandahar, Uruzgan och Zabul, som benämns "syd" (inkl.

lugnare Nimroz), fortsätter att utgöra konfliktens epicentrum med, utan konkurrens, högsta andelen stridsrelaterade civila dödsoffer, medan Ghazni, Paktika, Paktya och Khost ("sydost") bedöms vara den näst mest instabila i landet, dock inte i lika drabbad av stridsrelaterade civila dödsoffer. Som region rangordnad efter syd-sydost kommer provinserna Wardak, Logar, Parwan, Kabul, Panjshir och Kapisa ("centralt-ost"), delvis pga. att Kabul, med regeringsbyggnader, ministerier, ISAF HQ och viktiga civila mål finns där.²⁵

De provinser där kontinuerliga strider pågår är enligt uppgift Farah, Helmand, Kandahar, Zabul, Uruzgan, södra Ghazni, Paktika, Paktya, Khost och Kunar. I de provinserna hamnar civila i korselden, drabbas i hög grad av bombattentat, minor och andra exploderande anordningar (IED:s), och lider av en hög traumanivå, vilket sammantaget också hindrar utveckling.²⁶

Herat i väster och Balkh i norr kan idag definieras som säkra provinser enligt UNAMA m.fl.²⁷ Flera aktörer pekar också på Bamyan, norra delarna av Day Kundi och Panjshir som säkra områden.²⁸ I tillägg lyfter uppgiftslämnare vid ISAF Provincial Reconstruction Team (PRT) i Mazar-e-Sharif (MeS) fram Takhar som en av de provinser där säkerhetssituationen nu är stabil.²⁹ Även Svenska Afghanistankommitténs representant pekar på Takhar och Badakhshan som tillhörande de lugnare provinserna i landet.³⁰ Med undantag för den ökade motståndsakiviteten i samband med valen, kan definitivt sägas att situationen i norra delarna av centrala högländet och generellt i norr är avsevärt lugnare och väsensskild från den i syd.³¹ Vidare påpekar bl.a. ISAF PRT MeS att målen för attacker i de norra delarna av landet mer tydligt är afghanska och internationella styrkor, och, mer sällan, NGO:s. Civilbefolkningen kommer i kläm i vissa specifika områden där motståndet fått fäste och afghanska säkerhetsstyrkor nu ökar antalet offensiva operationer.³² I genomgång med UNAMA Northern Region och UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) Sub-Office Kunduz framkommer att det idag i praktiken bara rör sig om 6 av totalt 55 distrikt i de nordliga provinserna Balkh, Jawzjan, Sari Pul, Faryab och Badghis där säkerhetssituationen är sådan att olika FN-organ och implementerande partners inte kan röra sig utan militär eskort. Ca 90% av distrikten i norr bedöms vara säkra, medan det råder en avsevärt sämre säkerhet i Kunduz och, i viss utsträckning, i Baghlan.³³

Sammantaget ser UNAMA och OCHA idag inga tendenser till att friktioner på rent etnisk grund skulle öka i norra Afghanistan. Inte heller ser man några tydliga tendenser till att det generella hotet mot civila skulle öka i de norra delarna av landet den närmaste tiden. Även FN-personal och afghanska implementerande partners inkluderas i denna bedömning, med tillägget att möjligen isolerade händelser skulle kunna inträffa i och med att FN-personal som arbetar där skyddsnivån är lägre kan betraktas som mer lättillgängliga "soft targets" för AGE.³⁴

Genomgång provins för provins

Sammanfattning: Syd

Provinserna Nimroz, Helmand, Kandahar, Uruzgan och Zabul (syd) fortsätter att utgöra konfliktens epicentrum med, utan konkurrens, högsta andelen stridsrelaterade civila dödsoffer. Kandaharprovinsen ligger högst, följd i ordning av Helmand, Uruzgan och Zabul. Nimroz fortsätter att vara mindre påverkad.³⁵

Nimroz

En stor del av provinsen utgörs av öken och i förhållande till ytan är befolkningen liten, med majoriteten baluchi och en mindre andel pashtuner. Den afghanska armén (ANA) har minimal närvaro i provinsen, vilket inneburit ett okontrollerat flöde av "insurgents" från/via pakistanska och iranska Baluchistan. Ett tämligen stort antal afghanska flyktingar deporterade från Iran har också destabiliserat provinsen.³⁶

AIHRC:s genomgång visar på strids-/AGE-relaterade incidenter främst under vår och sommar, minskande vintertid 2007-2008. Vidare nämner deras och Svenska Afghanistankommitténs representanter i december 2009 att strider äger rum i Nimroz.³⁷ ISAF har f.n. obetydlig närvaro i provinsen, varför tillgången till information därifrån är begränsad. Det är enligt dem emellertid känt att det är relativt lugnt trots att taliban har inflytande (i nordöstra delen av provinsen) och att narkotikarelaterad verksamhet och motsättningar destabiliserar.³⁸ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila eller militära offer i Nimroz. (En kompletterande indikation på förhållandena i provinsen skulle kunna vara att antalet militära dödsoffer inom ISAF där var 2 personer under 2009 - 0 tidigare år sedan 2001.)³⁹ Såvitt kan bedömas på tillgängligt material fortsätter Nimroz trots allt att vara avsevärt mindre påverkad av konflikten än övriga sydligt belägna provinser, bl.a. pga. demografiska och kulturella/sociala skillnader och begränsad internationell militär närvaro.^{40 41}

Helmand

Majoriteten av invånarna i Helmand är pashtuner. Där lever också en viss andel baluchi, hazara och tadjiker samt en hel del kuchinomader vintertid (pashtuner).⁴² Kabul har aldrig haft starkt inflytande över Helmandprovinsen. Därav har afghanska talibanrörelsen med större lätthet kunnat återfå och behålla ett starkt fäste där, varifrån man styr militanta aktiviteter in i provinserna Nimroz och Farah i väster, Uruzgan i norr och Kandahar i öster. Aktiviteterna underlättas genom i princip obehindrad gränsöverskridande verksamhet in i Pakistan.⁴³

Det avsevärt försämrade säkerhetsläget i Afghanistan sedan år 2007 och framåt startade i Helmand.⁴⁴ AIHRC:s genomgång visar på strids-/AGE-relaterade incidenter åren runt 2007-2008. 2009 benämns provinsen som en "no-go-area", med stora delar under talibankontroll och kontinuerliga strider,⁴⁵ medan ISAF HQ:s representanter talar om ihållande och tilltagande våld där civila drabbas allvarligt. Provinsen är fortfarande ett starkt talibanfäste, med c:a 10-11 helt talibankontrollerade distrikt där inga vallokaler kunde öppnas under valet 2009.⁴⁶ Mer än 70% av skolorna är stängda i provinsen.⁴⁷ ISAF bedömer att provinsen är den hårdast stridsdrabbade i hela Afghanistan, med c:a 800 s.k. betydande incidenter bara under oktober månad 2009. Värst drabbat är centrala och norra delarna där ISAF finns, bl.a. centralorten Lashgar Gah. Motståndet är dock starkt över hela den landsbygd som inte utgörs av "obebyggd öken"; när ISAF gör operationer utanför sina baser möter man alltid väpnat motstånd. Stridsaktiviteter äger rum varje dag. Risker att drabbas som civil är påtaglig.⁴⁸ Medarbetare vid UNAMA bedömer att civila i Helmand löper en överhängande risk att dö.⁴⁹ Även flera andra samtalspartners, bland dem ICRC-medarbetare, konstaterar att Helmand tillhör de provinser som är mest drabbade av strider och civila förluster.⁵⁰ IWPR i Kabul framhåller att endast centralorter som Lashkar Gah står under centralmaktens kontroll i

Helmand, medan situationen utanför präglas av talibanstyre och/eller laglöshet.⁵¹ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om exakt antal konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen. Enligt medarbetare vid UNAMA ligger dock Helmand näst högst i landet (efter Kandahar) och de vanligaste orsakerna ska vara IED och självmordsattacker. Tillsammans med Kandahar, Uruzgan och Zabul utgör den konfliktens epicentrum.⁵² Ett fåtal exempel på incidenter där civila drabbats 2009:

Mars: Medlem i Helmandprovinsens *Wolesi Jirga* mördas.

9/9: Några civila dödas respektive skadas i attack framför Camp Bastion i Helmand.

1/11: En äldste/ledamot i Nawa distriktssshura mördas.

10/11: Vice ordförande och en annan ledamot i Nawa distriktssshura mördas.

31/12: 8 civila dödas och ett okänt antal skadas i en ISAF-flygattack i södra Helmand.⁵³

(Antalet militära dödsoffer inom ISAF i Helmand var 172 personer under 2009, totalt 357 åren 2001-2009, varav året 2008 med 79 varit värst innan 2009.)^{54 55}

Kandahar

Majoriteten av Kandahars invånare är pashtuner även om mindre grupper av baluchi, hazara och tadjiker lever även här. Många olika klanbaserade väpnade grupper, som t.ex. den nomadiska Achekzaiklanen i Spin Boldak, och (Mullah Omars) Quetta Shura Taliban gränsöverskridande verksamhet destabiliserar provinsen.⁵⁶ Som den afghanska talibanrörelsens andliga huvudsäte har Kandahar stor betydelse. De första självmordsattacker i landet ägde rum i Kandahar. Med betydande stöd av ISAF har afghanska regeringsstyrkor hittills lyckats hindra talibanrörelsen från att ta över viktiga distriktscentra och städer i provinsen, men de finns allestädes närvarande på landsbygden, i synnerhet i de södra och östra distrikten längs den pakistanska gränsen. Aktiviteterna underlättas genom i princip obehindrad gränsöverskridande verksamhet in i Pakistan.⁵⁷

AIHRC:s genomgång visar på strids-/AGE-relaterade incidenter åren runt 2007-2008.⁵⁸ ISAF HQ noterar att det förekommer mycket strider, särskilt på landsbygden. I tätorter som Kandahar stad förekommer attentat främst riktat mot militära installationer och offentliga institutioner, men få regelrätta strider. När ISAF gör operationer ute på landsbygden möter de dock alltid väpnat motstånd. De civila som drabbas är i första hand de som kommer i korselden. Alla civila drabbas inte, men tendensen är att allt fler gör det i och med att antalet betydande incidenter ökar. ISAF beräknar att c:a 350 sådana incidenter ägde rum under oktober månad 2009.⁵⁹ UNAMA bedömer att civila i Kandahar löper en överhängande risk att dö pga. kontinuerliga strider.⁶⁰ Flera andra samtalspartners, bland dem ICRC, konstaterar att Kandahar tillhör de provinser som är mest drabbade av konflikt och civila offer.⁶¹ IWPR i Kabul framhåller att endast centralorter som Kandahar stad står under centralmaktens kontroll, medan situationen utanför präglas av talibanstyre och/eller laglöshet.⁶² UNHCR-representant påpekar att FN-personalens "movement box" ligger innanför Kandahar city.⁶³ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen. Enligt medarbetare vid UNAMA ligger Kandahar högst i landet och de vanligaste orsakerna ska vara IED och självmordsattacker. Tillsammans med Helmand, Uruzgan och Zabul utgör den konfliktens epicentrum.⁶⁴ Nedan följer ett fåtal exempel på incidenter där civila drabbats 2009.

12/4: Sitara Achekzai, kvinnorrättsaktivist tillika ledamot i provinsparlamentet, mördas av två motorcykelburna taliban.

25/8: Minst 46 civila, varav en ICRC-medarbetare, dödas och minst 60 skadas i bilbombs-/självbombsattentat i Kandahar City. Ett antal familjer blir hemlösa pga. förstörelsen.

29/9: Minst 30 civila dödas och 19 skadas av IED/vägbomb i Maywand, Kandahar. Minst 7 ytterligare civila dödas av IED:s i samma distrikt samma månad.

6/11: Chefen för kvinnoavdelningen på Sarpozafängelset mördas i Kandahar City.

31/12: En "inbäddad" journalist jämte fyra kanadensiska soldater dödas i bombattentat i södra Kandahar.⁶⁵

(Antalet militära dödsoffer inom ISAF i Kandahar var 76 personer under 2009, totalt 226 åren 2001-2009, varav året 2008 med 52 varit värst innan 2009.⁶⁶ (4 kanadensiska soldater 31/12.)⁶⁷

Uruzgan

Pashtunerna (Durrani) utgör den största etniska gruppen i Uruzgan. Även hazara utgör en betydande andel av invånarna.⁶⁸ Taliban har tidvis haft svårare att bibehålla motståndstryck i landets södra och centrala högländ. Mer kontinuerligt grepp i många områden från Helmand i söder och norrut i princip längs hela den pakistanska gränsen, har nu gett taliban kapacitet att göra vägar och annan infrastruktur osäkra även i Uruzgan. Strategin präglas av mängder med sporadiska attacker på afghanska säkerhetsstyrkor och stor förstörelse av offentliga skolor och annan infrastruktur, väsentliga förbindelselänkar mellan centralmakten och perifer landsbygd. De väpnade motståndsgrepp som opererar i Uruzgan har ofta hemvist i Helmand och Kandahar;⁶⁹ samtidigt uppges taliban i princip kontrollera 60% av landsbygden.⁷⁰

AIHRC:s genomgång visar på strids-/AGE-relaterade incidenter främst under vår och sommar, minskande vintertid 2007-2008, ökande antal incidenter generellt under 2009.⁷¹ ISAF HQ noterar att striderna är mindre intensiva i Uruzgan än i t.ex. Helmand och Kandahar. Det väpnade motståndet är svagare och mindre, vilket även innebär färre och mindre utdragna stridsaktiviteter.⁷² UNAMA bedömer dock att civila i Uruzgan löper en överhängande risk att dö pga. kontinuerliga strider.⁷³ Flera andra samtalspartners, bland dem ICRC, konstaterar att Uruzgan tillhör de provinser som är mest drabbade av konflikt och civila offer.⁷⁴ Studier med civila afghaner som uppger att de utsatts för våldsbrott det senaste året visar att 38% av de tillfrågade offren i Uruzgan uppger att de drabbats direkt av aktioner utförda av utländsk trupp.⁷⁵ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen. Enligt medarbetare vid UNAMA ligger dock Uruzgan som nummer tre i landet avseende civila offer. Med Helmand, Kandahar och Zabul utgör den konfliktens epicentrum.⁷⁶ Ett fåtal exempel på incidenter där civila drabbats 2009:

Mars: En regeringsvänligt inställd mullah mördas i Uruzgan.

28/4: Efter egna förluster i strid mot PGF upprättar taliban i Chinarto, Choradistriktet, Uruzgan en lista över 42 misstänkta kollaboratörer (varav en del enligt uppgift enkom pga. deras innehav av mobiltelefon). Åtskilliga förs upp i bergen och avrättas.

11/5: Två civila mördas och två misshandlas svårt av samma skäl i ovannämnda distrikt.

20/5: En person mördas på väg från Tirin Kot till Chinarto efter att ha stoppats i talibanspärren med mobiltelefon på fickan. Efter fortsatta hot i området flyr 60 familjer därefter till Tirin Kot.

1/11: En framstående äldsterådsmedlem i Dehrawooddistriktet mördas av regeringsfientliga element.⁷⁷

(Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var 11 personer under 2009, i nivå med åren 2006-2008, och totalt 54 sedan 2001.)^{78 79}

Zabul

Zabulprovinzen nordost om Kandahar är glesbefolkad, med en övervägande majoritet pashtuner, varav en andel kuchi. Även om Zabul generellt kan anses vara lugnare än vissa grannprovinser så destabiliseras den tydligt bl.a. av gränsöverskridande operationer initierade av Quetta Shura Taliban.⁸⁰ Provinzen karaktäriseras av låg permanent närvaro av afghanska och multinationella styrkor, men strategiskt läge för taliban i och med tillträde till provinserna Ghazni, Uruzgan och Kandahar. Gränsöverskridande aktiviteter från Pakistan över den avlägsna bergskedjan Toba Kakar in i Zabul förekommer, i synnerhet under perioder när afghanska och amerikanska säkerhetsstyrkor genomfört offensiva operationer som drivit ut motståndsgrupper ur Paktika och Paktya.⁸¹ Mer än 80% av skolorna är stängda i provinsen.⁸²

AIHRC:s genomgång visar på strids-/AGE-relaterade incidenter främst under vår och sommar, minskande vintertid 2007-2008. 2009 benämns provinsen som en "no-go-area", med vissa delar under talibankontroll och kontinuerliga strider.⁸³ ISAF HQ noterar att striderna är mindre intensiva i Zabul än i t.ex. Helmand och Kandahar. Vidare är det inte lika tydligt att taliban återtagit kontroll över lika många områden. Det väpnade motståndet är svagare och mindre, vilket även innebär färre och mindre utdragna stridsaktiviteter.⁸⁴ UNAMA bedömer dock att civila i Zabul löper en överhängande risk att dö pga. kontinuerliga strider.⁸⁵ Svenska Afghanistankommitténs representant påpekar att strider pågår i Zabul.⁸⁶ Studier med civila afghaner som uppger att de utsatts för våldsbrott det senaste året visar att 50% av de tillfrågade offren i Zabul uppger att de drabbats direkt av aktioner utförda av utländsk trupp.⁸⁷ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen. Enligt medarbetare vid UNAMA ligger dock Zabul som nummer fyra i landet avseende civila offer. Tillsammans med Helmand, Kandahar och Uruzgan utgör den konfliktens epicentrum.⁸⁸ Ett par exempel på incidenter där civila drabbats 2009:

28/7: 6 civila varav två barn dödas och 6 andra skadas i samband med helikopterjakt efter taliban i Takhon, Mizandistriktet, Zabul.

30/11: En klanäldste/shuramedlem i Shinkeydistriktet, Zabul mördas. Taliban tar på sig ansvar.⁸⁹

(Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var 22 personer under 2009, totalt 55 åren 2001-2009, varav året 2005 med 13 varit värst innan 2009.)^{90 91}

Sammanfattning: Sydost

Provinserna Ghazni, Paktika, Paktya och Khost (sydost) är det näst mest instabila området i landet, dock inte i lika hög grad drabbat av stridsrelaterade civila dödsoffer som syd ovan. Säkerhetsläget påverkas av hög talibannärvaro i bl.a. Paktika och södra delarna av Ghazni, inklusive Haqqaninätverket i flera provinser längs den pakistanska gränsen. Khost har den högsta andelen civila dödsoffer i regionen, följd i ordning av Paktika, Ghazni och Paktya.⁹²

Ghazni

Ghazni är en av landets etniskt mest diversifierade provinser. Även om hazara (generellt i norr och centralt) och pashtuner (generellt i syd och centralt) sammanlagt utgör c:a 90% av befolkningen så finns såväl tadjiker (55% i Ghazni centralort) som hinduer och

flera andra minoriteter representerade. Säkerheten i provinsen har försämrats de senaste åren, med ökande frekvens av operationer utförda av både Quetta Shura Taliban och andra väpnade grenar, som Jalaluddin Haqqanis. Dessa gruppers inflytande ökar främst i avlägsna områden, söderut i provinsen, där också bombningar, mord och kidnappningar ökar och skolor tvingas stänga.⁹³ Med mer kontinuerligt grepp i många områden längs i princip hela den pakistanska gränsen, har taliban nu kapacitet att göra vägar och annan infrastruktur osäker i Ghazni. Strategin präglas av mängder med sporadiska attacker på afghanska säkerhetsstyrkor, allt närmare Kabul, och stor förstörelse av offentliga skolor och annan infrastruktur som utgör väsentliga förbindelselänkar mellan centralmakten och perifer landsbygd. Grupper med bas i Helmand, Kandahar, Paktika och Khost rör sig alltmer frekvent upp genom Ghazni.⁹⁴

AIHRC:s genomgång visar på strids-/AGE-relaterade incidenter främst under vår och sommar, minskande vintertid 2007-2008. 2009 benämns provinsen som en "no-go-area", med tre fjärdedelar under talibankontroll och kontinuerliga strider.⁹⁵ Svenska Afghanistankommitténs representant påpekar att strider pågår i Ghazni.⁹⁶ Afghanska analytiker vid Sveriges ambassad i Kabul och ISAF HQ understryker dock att talibanaktivitet och generell osäkerhet i första hand påverkar civila i de södra delarna av provinsen, medan de norra, i huvudsak hazaradominerade, delarna präglas av lugn och ordning.⁹⁷ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen 2009. Enligt medarbetare vid UNAMA tillhör dock Ghazni, tillsammans med Paktika, Paktya och Khost, de provinser som ligger näst efter Helmand, Kandahar, Uruzgan och Zabul vad avser stridsrelaterade civila dödsoffer. Den vanligaste taktiken som orsakar civila offer i Ghazni är IED utplacerade av AGE.⁹⁸ Annat exempel där civila offer krävts 2009:

Den 16 oktober 2009 dödas fyra civila, varav en 10-årig flicka, i samband med en ANSF/ISAF-gemensam nattlig sökoperation efter en talibanledare i Mangur, centrala Ghazni.⁹⁹

(Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var 7 personer under 2009, totalt 53 åren 2001-2009, värst 2005 med 15.)^{100 101}

Paktika

Paktika domineras av pashtuner men har även ett mindre antal invånare av tadjikisk, arabisk och pshaisk etnicitet. Säkerhetsläget påverkas negativt bl.a. av Haqqaninätverkets intensiva aktivitet, särskilt nära den pakistanska gränsen.¹⁰² Provinsen står under tämligen konstant tryck av "hit-and-run"-aktiviteter mot den betydande afghanska och multinationella närvaron utgående från baser i både norra och södra Waziristan, Pakistan. Koordinering med övriga talibanrörelsen sker, men provinsen är utpräglad klandominerad, varför det är oklart i hur stor utsträckning lokal milis följer instruktioner från centrala talibanledare.¹⁰³

AIHRC:s genomgång visar på strids-/AGE-relaterade incidenter åren runt 2007-2008. 2009 benämns provinsen som en "no-go-area", med vissa delar under talibankontroll och kontinuerliga strider.¹⁰⁴ Enligt ISAF HQ förekommer det regelbundna strider av hög intensitet i Paktika, strax under Helmand i intensitet. Väpnade grupper opererar fram och tillbaka över den pakistanska gränsen.¹⁰⁵ UNAMA bedömer att civila i Paktika löper en reell risk att dö pga. kontinuerliga strider.¹⁰⁶ Även andra informanter, bland dem ICRC-medarbetare, konstaterar att Paktika tillhör de provinser som är drabbade av

strider och civila offer.¹⁰⁷ Studier med civila afghaner som uppger att de utsatts för våldsbrott det senaste året visar att 26% av de tillfrågade offren i Paktika utsatts för våld som kan relateras till milis-/insurgentaktivitet.¹⁰⁸ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen 2009. Enligt medarbetare vid UNAMA ligger dock Paktika näst högst i närregionen, näst efter Khost, avseende civila offer. De vanligaste orsakerna är IED.¹⁰⁹ Andra exempel:

Den 26 augusti 2009 rapporteras om ett antal civila dödsoffer och skadade efter att ISAF genomfört en flygattack mot [?] en klinik i Paktika som tagit emot taliban för vård.¹¹⁰

(Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var 12 personer under 2009, totalt 63 åren 2001-2009, värst 2007 med 14.)^{111 112}

Paktya

Paktya är en i första hand pashtunsk provins, med litet inslag av tadjiker. Stora delar av befolkningen stödjer talibanrörelsen och de få permanent närvarande polisstyrkorna i provinsen utgör måltavlor för attentat.¹¹³ Med betydande afghansk och multinationell militär närvaro står också Paktya under tämligen konstant tryck pga. "hit-and-run"-aktiviteter som utgår från baser i både norra och södra Waziristan, Pakistan. Koordinering med övriga talibanrörelsen sker, men provinsen är utpräglad klandominerad, varför det är oklart i hur stor utsträckning lokal milis följer instruktioner från centrala talibanledare.¹¹⁴

AIHRC:s genomgång visar på strids-/AGE-relaterade incidenter åren runt 2007-2008. 2009 benämns provinsen som en "no-go-area", med vissa delar under talibankontroll och kontinuerliga strider.¹¹⁵ Enligt ISAF HQ förekommer det regelbundna strider av hög intensitet i Paktya, strax under Helmand i intensitet. Väpnade grupper opererar fram och tillbaka över den pakistanska gränsen.¹¹⁶ UNAMA bedömer att civila i Paktya löper en reell risk att dö pga. kontinuerliga strider.¹¹⁷ Även andra, bland dem samtalspartner vid ICRC, konstaterar att Paktya tillhör de provinser som är mest drabbade av konflikt och civila offer.¹¹⁸ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen 2009. Exempel:

21/7: Komplexa attacker utförda den 21 juli 2009 parallellt i provinshuvudstaden Gardez, Paktya och Jalalabad (Nangarhar) riktar sig mot regerings- och säkerhetsinstallationer men drabbar samtidigt civila. (21/12: Polishögkvarteret i Gardez attackeras av talibankrigare med granatgevär och sprängbälten – oklart i vilken utsträckning civila drabbas).¹¹⁹

(Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var 4 personer under 2009, totalt 25 åren 2001-2009, värst 2008 med 11.)^{120 121}

Khost

Khost domineras av pashtuner men har även en minoritet av tadjikisk och annan etnicitet. Säkerhetsläget är instabilt. Bl.a. Haqqaninätverket och Gulbuddin Hekmatyars Hezb-e-Islami utför frekventa operationer, placerar ut IED och genomför självmordsattentat.¹²² Med betydande afghansk och multinationell militär närvaro står också provinsen Khost under tämligen konstant tryck bl.a. pga. "hit-and-run"-aktiviteter som utgår från baser i både norra och södra Waziristan, Pakistan. Koordinering med övriga talibanrörelsen sker, men provinsen är utpräglad klandominerad, varför det är

oklart i hur stor utsträckning lokal milis följer instruktioner från centrala talibanledare.¹²³

Enligt ISAF HQ förekommer det regelbundna strider av hög intensitet i Khost, strax under Helmand i intensitet. Väpnade grupper opererar fram och tillbaka över den pakistanska gränsen.¹²⁴ UNAMA bedömer att civila i Khost löper en reell risk att dö pga. kontinuerliga strider.¹²⁵ AIHRC benämner provinsen som en ”no-go-area”, med vissa delar under talibankontroll och kontinuerliga strider.¹²⁶ Svenska Afghanistankommitténs representant påpekar att strider pågår i Khost.¹²⁷ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen 2009, men noterar att medarbetare vid UNAMA lyfter fram provinsen som den värst drabbade av civila offer bland de sydostligt belägna provinserna, med IED, avrättningar och mord som mest frekventa orsaker.¹²⁸ Ett fåtal exempel där bl.a. civila drabbats 2009:

April: 4 civila dödas i PGF-natträdd.

22/6: Minst 10 civila, varav 2 barn, dödas och 41, varav 11 barn, skadas som resultat av dubbla explosioner i Khost City.

25/7: Med civila närvarande utförs komplexa AGE-attacker riktade mot regerings- och säkerhetsinstallationer i Khost [oklart hur många som drabbas].¹²⁹

(Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var 9 personer under 2009, totalt 25 åren 2001-2009, värst 2008-2009 med totalt 18. 31 december rapporteras vidare att åtta amerikaner, enligt uppgift CIA-agenter, dödas i en självmordsattack mot en militärbas i Khost.)^{130 131}

Sammanfattning: Öst-centralt

Provinserna Wardak, Logar, Parwan, Kabul, Panjshir och Kapisa (öst-centralt) utgör det tredje mest instabila området i landet, bl.a. pga. att Kabul, med regeringsbyggnader, ministerier, ISAF HQ och viktiga civila mål finns där. Följaktligen ligger också Kabul högst vad avser andelen stridsrelaterade civila dödsoffer i regionen, följd i ordning av Logar, Wardak, Kapisa, Parwan och Panjshir (i princip inga). Både Logar och Wardak gränsar till de instabila södra delarna av Ghazni, och betraktas som portarna från syd till Kabul. Vidare påverkas säkerhetsläget i centralregionen av infiltration från Paktya (och Pakistan) jämte Haqqanigrupper från bl.a. Khost som vill öka sitt inflytande över Logar och Wardak.¹³²

Wardak

Cirka 70% av befolkningen i Wardak är pashtuner, övriga en sammansättning av hazara och tadjiker. Säkerheten i provinsen har försämrats efter år 2007, i synnerhet längs Riks-/motorväg 1 mot Kabul. Över provinsen rapporteras om nattliga hotbrev tillställda dem som arbetar för eller förknippas med regeringen. Attacker och trakasserier riktas mot distriktsledningen, flickskolor och frivilligorganisationer. I början av 2009 var invånarna av uppfattningen att taliban kontrollerade sex av provinsens åtta distrikt.¹³³ Talibans strategi präglas av mängder med sporadiska attacker på afghanska säkerhetsstyrkor, allt närmare Kabul, och stor förstörelse av skolor och infrastruktur, väsentliga förbindelselänkar mellan centralmakten och perifer landsbygd. Grupper med bas i Helmand, Kandahar, Paktika och Khost rör sig upp bl.a. via motorvägen genom

Ghazni för infiltration av Wardak, dock ännu utan reell förmåga att konfrontera afghanska och multinationella styrkor i öppen strid, eller att inta och hålla städer.¹³⁴

AIHRC:s genomgång visar på strids-/AGE-relaterade incidenter främst under vår och sommar, minskande vintertid 2007-2008.¹³⁵ Enligt ISAF HQ förekommer mycket motståndskraft i Wardak, bl.a. riktad mot Kabul, dock inga kontinuerliga strider, mer isolerade incidenter och våldshandlingar. Grupper som planerar verksamhet gentemot Kabul m.fl. områden har mobila baser i Wardak.¹³⁶ Wardak ingår även i andra samtalspartners uppräknings områden där strider förekommer och civila drabbas.¹³⁷ UNHCR-representant påpekar att FN-personal har begränsat tillträde till provinsen men att säkerhetssituationen i området såvitt känt förändrats till det sämre.¹³⁸ Konflikten mellan i första hand hazara och kuchi i Wardak ska dock enligt uppgift vara på väg att lösas i medlingsinstitut.¹³⁹ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen. Enligt medarbetare vid UNAMA försämras nu säkerhetsläget av infiltration från Paktya (och Pakistan) jämte Haqqanigrupper från bl.a. Khost. Provinsen är den antalsmässigt tredje värst drabbade av konfliktrelaterade civila dödsoffer i närregionen, efter Kabul och Logar. Den vanligaste taktiken som orsakar civila offer är avrättningar och mord.¹⁴⁰ Exempel:

Februari: Två barn avrättas och ett ytterligare misshandlas svårt efter att ha hälsat/vinkat offentligt på ISAF i Sayad Abaddistriktet, Wardak.

12/7: En individ misstänkt för att vara ISAF-agent hängs offentligt i Chakdistriktet, Wardak.¹⁴¹

(Militära dödsoffer inom ISAF där var 27 personer under 2009, totalt 34 åren 2001-2009.)^{142 143}

Logar

C:a 60% av Logars invånare är pashtuner, övriga fördelade på tadjiker och hazaras. Säkerhetsläget är sämre i vissa distrikt än andra, i synnerhet de där Hezb-e-Islami, Haqqani och Quetta Shura Taliban utövar inflytande (bl.a. Pol-i Alam, Kherwar och Muhammed Agha) och där ANA utsätts för nattliga attacker.¹⁴⁴ Med de möjligheter som på senare tid tillkommit genom mer kontinuerligt grepp i många områden längs i princip hela den pakistanska gränsen, har taliban nu kapacitet att göra vägar och annan infrastruktur osäker även i Logar. Strategin präglas av mängder med sporadiska attacker och stor förstörelse av offentliga skolor och annan infrastruktur som utgör förbindelselänkar till centralmakten. Grupper med bas i Helmand, Kandahar, Paktika och Khost rör sig upp via motorvägen genom Ghazni för infiltration av bl.a. Logar, dock ännu utan reell förmåga att konfrontera afghanska och multinationella styrkor i öppen strid, eller att inta och hålla städer.¹⁴⁵

AIHRC:s genomgång visar på strids-/AGE-relaterade incidenter främst under vår och sommar, minskande vintertid 2007-2008. 2009 benämns provinsen som en "no-go-area", till hälften under talibankontroll och drabbad av kontinuerliga strider.¹⁴⁶ Enligt ISAF HQ förekommer mycket motståndskraft i Logar, bl.a. riktad mot Kabul. Inga egentligen kontinuerliga strider, mer isolerade incidenter och våldshandlingar. Grupper som planerar verksamhet gentemot Kabul m.fl. områden har mobila baser i Logar.¹⁴⁷ Logar ingår dock i flera aktörers uppräknings områden där strider förekommer och civila drabbas.¹⁴⁸ Delegationen har f.n.

inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen 2009. Enligt medarbetare vid UNAMA försämrar säkerhetsläget i central-öst-regionen av infiltration från Paktya (och Pakistan) jämte Haqqanigrupper från bl.a. Khost. Provinsen är nu den antalsmässigt näst värst drabbade av konfliktrelaterade civila dödsoffer i närregionen, efter Kabul. Den vanligaste taktiken som orsakar civila offer är IED.¹⁴⁹ (Antalet militära dödsoffer inom ISAF var 4 personer under 2009, totalt 12 st. 2001-2009, 2005 och 2009 värst under perioden.)^{150 151}

Parwan

Majoriteten av Parwans invånare är pashtuner; där finns dock även ett antal uzbekar, qizilbash och hazaras.¹⁵² Enligt ISAF HQ förekommer motståndssaktivitet i Parwan, bl.a. riktad mot Kabul. Inga egentligen kontinuerliga strider, mer isolerade incidenter och våldshandlingar. Grupper som planerar verksamhet gentemot Kabul m.fl. områden har mobila baser i Parwan.¹⁵³ Enligt ICRC är det tämligen lugnt i Parwan f.n.^{154 155} Det har dock börjat röra på sig i provinsen enligt Svenska Afghanistankommitténs representant.¹⁵⁶ Delegationen har f.n. inte tillgång till exakta uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i Parwan, men enligt uppgift ska det röra sig om relativt låga antal.¹⁵⁷ (Militära dödsoffer inom ISAF där var 9 personer under 2009, totalt 43 åren 2001-2009, värst 2003 med 11.)^{158 159}

Kabul

Majoriteten av Kabuls befolkning utgörs av tadjiker och pashtuner, men alla etniska minoriteter, inklusive kuchi, finns representerade i provinsen.¹⁶⁰ AIHRC:s genomgång visar på få strids-/AGE-relaterade incidenter, ej säsongsbetonat 2007-2008.¹⁶¹ Något ökat antal, värre incidenter har förekommit under 2009, främst attacker riktade mot polis och afghanska myndigheter samt utlänningar/utländska mål, dock sporadiska och isolerade våldshändelser.¹⁶² Situationen i Kabul har en särskild karaktär, i huvudsak med avsaknad av regelrätta strider, men ändå en inte försumbar risk för civila att dö i "collateral damage" orsakad av attentat.¹⁶³ Delegationen har f.n. inte tillgång till fullständiga uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen, men notervärt från UNAMA-medarbetare är att Kabul ligger högst bland de ostligt-centralt belägna provinserna i antal civila dödsoffer, mycket pga. att regeringsbyggnader, ministerier, ISAF HQ och viktiga civila mål för AGE finns där.¹⁶⁴ Nedan följer exempel på incidenter där bl.a. civila drabbats i Kabul 2009.

11/2: Minst 21 civila (totalt 27) dödas och 14 skadas i koordinerad attack mot justitieministeriets Central Prison Directorate, NDS och utbildningsministeriet i Kabul.

15/8: 7 civila dödas och minst 90 skadas i samband med självmordsattack riktad mot ISAF HQ i Kabul.

18/8: 7 (varav 2 FN-anställda) (totalt 10) dödas och minst 50 skadas i självmordsattack på Jalalabad Road, Kabul.

8/9: Några civila dödas respektive skadas i attacker mot ISAF vid Kabul flygplats.

17/9: 20 civila dödas och 45 skadas i bombattentat mot ISAF-konvoj på väg mot Kabul flygplats.

8/10: Minst 17 personer dödas i en självmordsattack riktad mot Indiens ambassad i Kabul.

28/10: 8 civila (varav 5 FN-anställda) dödas och minst 9 skadas i komplex attack (flera självmordsbombare, granater och automateld) mot FN-bostad ("guest house") i Kabul (Taliban tar på sig skulden, men attentatet bedöms sannolikt ha utförts av personer tillhörande Haqqaninätverket).

15/12: 8 personer dödas och 40 skadas i bombattentat utanför Heetal hotell i Kabul, möjligen eg. riktat mot f.d. vice president Ahmed Zia Massouds residens i närheten (två av dennes livvakter dödades i attentatet).¹⁶⁵

(Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var 21 personer under 2009, totalt c:a 100 åren 2001-2009, 2009 värst under perioden.)^{166 167}

Panjshir

Den berömde mujaheddin-/Norra Alliansledaren Ahmed Shah Massouds hemprovins Panjshir domineras av sin tadjikiska befolkning, med en mindre andel hazara och pashtuner. Historiskt har provinsen spelat en central politisk roll, även i samband med 2001 års uppgörelse med taliban. Idag präglas den generellt av ordning och avsaknad av AGE-aktiviteter, även om vissa lokala dispyter och kriminalitet kan förekomma.¹⁶⁸

Enligt ISAF HQ och ICRC är det numera lugnt i Panjshir, såvitt känt ingen motståndsaktivitet, följaktligen inte heller några TIC:s.¹⁶⁹ Enligt medarbetare vid UNAMA förekommer i princip inga konflikt-/stridsrelaterade civila dödsoffer i provinsen.¹⁷⁰ Delegationen har inte heller tillgång till andra uppgifter om förekomst av vare sig civila eller militära afghanska konfliktrelaterade offer i provinsen 2009. (Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var totalt 1 person åren 2001-2009. Denne dödades 2009.)¹⁷¹

Kapisa

Kapisa står under fortsatt starkt inflytande av Gulbuddin Hekmatyars Hezb-e-Islami.¹⁷² Enligt ISAF HQ pågår lågintensiv konflikt mellan afghanska säkerhetsstyrkor/ISAF och väpnade grupper. Situationen i Kapisa präglas dock mest av isolerade incidenter/våldshändelser.¹⁷³ Studier med civila afghaner som uppger att de utsatts för våldsbrott det senaste året visar emellertid att 27% av de tillfrågade offren i Kapisa utsatts för våld som kan relateras till milis-/insurgentaktivitet.¹⁷⁴ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen 2009. (Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var 12 personer under 2009 (totalt 15 åren 2001-2009, 2009 värst under perioden).)¹⁷⁵

Sammanfattning: Öst

Provinserna Laghman, Nangarhar, Nuristan och Kunar (öst) utgör det fjärde mest påverkade området i landet, med ett säkerhetsmönster som liknar det i sydost. Kunar har den högsta andelen stridsrelaterade civila dödsoffer i regionen, följt i ordning av Laghman, Nangarhar och Nuristan (relativt få). Trots att afghanska trupper finns utposterade längs gränsen är infiltrationen från Pakistan påtaglig.¹⁷⁶

Laghman

Kring hälften av befolkningen i Laghman är pashtuner, en fjärdedel pashai och en fjärdedel tadjiker. Säkerhetsläget påverkas främst av lokala klan-/krigsherrar och transitering av Haqqani- och Hezb-e-Islamigrupper. Smugglingsrelaterad kriminalitet destabiliserar också provinsen.¹⁷⁷ AIHRC:s genomgång visar på strids-/AGE-relaterade incidenter främst under vår och sommar, minskande vintertid 2007-2008.¹⁷⁸ Enligt ISAF HQ förekommer mycket motståndsaktivitet i Laghman, bl.a. riktad mot Kabul, dock inga kontinuerliga strider, mer isolerade incidenter och våldshandlingar. Grupper som planerar verksamhet gentemot Kabul m.fl. områden har mobila baser i Laghman.¹⁷⁹ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen 2009, men notervärt från medarbetare vid UNAMA är att Laghman ligger näst högst bland de östligt belägna provinserna, efter Kunar, avseende civila offer. Den vanligaste taktiken som orsakar civila offer är självmordsattacker.¹⁸⁰ Exempel:

2/9: 18 civila dödas och 61 andra, bland dem kvinnor och barn, skadas av bil-/självmodsbombattacker mot NDS vice chef och fyra av dennes medarbetare i Laghmanprovinsen.¹⁸¹

(Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var 2 personer under 2009, totalt 11 åren 2001-2009, och 2006 med 4 värst under perioden.)^{182 183}

Nangarhar

Cirka 90% av Nangarhars befolkning är pashtuner, övriga pashai, tadjiker, araber, m.m. Närheten till den pakistanska gränsen, inverkan av Haqqanigrupper, Hezb-e-Islami och kriminella klan-/krigsherrar destabiliserar området, varför också väpnade rån är relativt vanligt förekommande i t.ex. provinshuvudstaden Jalalabad.¹⁸⁴ Afghanska regeringsstyrkor har dock ett jämförelsevis bättre grepp i Nangarhar än i t.ex. Paktika, Paktya och Khost ("PPK") söder därom, bl.a. pga. att säkerheten i Nangarhar prioriterats i syfte att säkra de multinationella styrkornas underhåll från pakistanska Peshawar till Kabul via Nangarhar. Detta till trots påverkas stabiliteten i provinsen genom befintliga motståndsfickor och influx från nämnda "PPK".¹⁸⁵

AIHRC:s genomgång visar på få strids-/AGE-relaterade incidenter, ej säsongsbetonat 2007-2008. 2009 benämns provinsen som en "no-go-area", med vissa delar under talibankontroll och kontinuerliga strider.¹⁸⁶ Enligt ISAF HQ förekommer mycket motståndsaktivitet i Nangarhar, bl.a. riktad mot Kabul, dock inga kontinuerliga strider, mer isolerade incidenter och våldshandlingar. Grupper som planerar verksamhet gentemot Kabul m.fl. områden har mobila baser i Nangarhar.¹⁸⁷ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen. (Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var 2 personer under 2009, totalt 21 åren 2001-2009, och 2008 med 8 värst under perioden.)^{188 189}

Nuristan

Nuristani utgör en distinkt etnisk grupp (ursprungligen hinduisk), i modern tid generellt muslimer. Samma grupper som destabiliserar Kunar påverkar även Nuristan.¹⁹⁰

AIHRC:s genomgång visar på strids-/AGE-relaterade incidenter åren runt 2007-2008.¹⁹¹ Enligt ISAF HQ pågår under hösten 2009 frekventa strider mellan taliban och afghansk trupp/ISAF. Lokalt har taliban stöd i Nuristan – befolkningens inställning är tudelad.¹⁹² Nuristan ingår i ett par samtalspartners uppräknade områden där civila drabbas av strider.¹⁹³ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen, men uppgifter från medarbetare vid UNAMA talar för få i jämförelse med den avsevärt mer instabila grannprovinsen Kunar.¹⁹⁴ (Antalet militära dödsoffer inom ISAF var 12 personer under 2009, totalt 31 åren 2001-2009, 2009 värst under perioden.)^{195 196}

Kunar

Invånarna i Kunar är till övervägande majoriteten pashtuner. Den största klanen, Safi, har historiskt legat i fejd med andra klaner, bl.a. *nuristani* (ovan). Säkerhetsläget i Kunar påverkas dock idag mest av Hezb-e-Islams och al-Qaidas aktiviteter, vilket gör den till en av de farligare i landet.¹⁹⁷ Liksom andra gränsnära områden längre söderut i Afghanistan destabiliseras Kunarprovinsen av gränsöverskridande militant aktivitet från klan- och talibandominerade pakistanska distrikt där pakistanska regeringsstyrkor har begränsad kontroll.¹⁹⁸

AIHRC:s genomgång visar på strids-/AGE-relaterade incidenter åren runt 2007-2008.¹⁹⁹ Enligt ISAF HQ är militär och militant aktivitet i Kunar att jämföras med regelrätta strider, främst mellan afghanska styrkor/ISAF och taliban. Situationen är värre än i t.ex. Kapisa.²⁰⁰ Svenska Afghanistankommitténs representant påpekar att strider pågår i Kunar.²⁰¹ Sagesman vid UNAMA bedömer att civila i Kunar löper en reell risk att dö pga. kontinuerliga strider.²⁰² Studier med civila afghaner som uppger att de utsatts för våldsbrott det senaste året visar att 25% av de tillfrågade offren i Kunar utsatts för våld som kan relateras till milis-/insurgentaktivitet, medan 20% uppger att de drabbats direkt av aktioner utförda av utländsk trupp.²⁰³ Delegationen har f.n. inte tillgång till fullständiga uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen 2009, men enligt medarbetare vid UNAMA ligger Kunar högst i jämförelse med andra ostligt belägna provinser gällande civila offer. De vanligaste orsakerna är eldstrid, avrättningar och mord.²⁰⁴ Exempel:

Maj: 8 skolflickor och en lärarinna skadas allvarligt vid (enligt uppgift missriktad) AGE-attack mot militärbas en km bort.

9/11: En lokal daglönare anklagad för att ha lämnat information till de internationella styrkorna förs bort och mördas av AGE i Naridistriktet, Kunar.

27/12: 10 civila, bland dem skolbarn, dödas och flera andra skadas i en ISAF-flygattack mot talibanställningar i östra Kunar (enligt uppgift från den afghanska regeringen, utredning pågår).²⁰⁵

(Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var 18 personer under 2009, totalt 105 åren 2001-2009, 2005 värst under perioden med 27.)^{206 207}

Sammanfattning: Nordost

Provinserna Kunduz, Baghlan, Takhar och Badakhshan (nordost) utgör det femte mest påverkade området av konflikten, mycket beroende på det instabila säkerhetsläget i framförallt Kunduz, vars höga andel stridsrelaterade civila offer dels har att göra med att det är ett gammalt nordligt fäste för taliban och annan AGE-infiltration, dels har att göra med att ett stort antal civila dödades i en flygbombning i september. Efter Kunduz vad avser stridsrelaterade civila dödsoffer är den regionala ordningen Baghlan, Takhar och Badakhshan, dock internt väsensskilda, med Baghlan, liksom Kunduz, under inflytande av AGE och kriminella grupper, medan Takhar och Badakhshan hittills är i princip opåverkade av konflikten, med få eller inga stridsrelaterade civila dödsoffer.²⁰⁸

Kunduz

Enligt ISAF HQ är säkerhetssituationen i Kunduz oroligast i norra Afghanistan och försämrad 2009. Situationen i Kunduz är i princip jämförbar med den i Baghlan men striderna mer utspridda över provinsen. Regelbundna och utdragna strider förekommer i befolkningstäta områden, t.ex. på centralorten Kunduz. Incidenterna av militär betydelse är färre än i t.ex. Kandahar, c:a 50 stycken under oktober månad 2009.

Motståndsaktiviteten är dock ökande samtidigt som Kunduz blivit ett näste för utländska jihadistier, s.k. araber, tjetjener m.fl.²⁰⁹ Enligt OCHA Sub-Office, Kunduz är säkerhetsläget i större delen av Kunduz dåligt. Den största minoriteten i provinsen är pashtuner, såväl bofasta som tillresande. Det finns flera muslimska ledare, med utpräglad talibanideologi, som agiterar för attacker på utländska och regeringstrupper. OCHA och biståndsorganisationer har mycket begränsad möjlighet att röra sig utanför centralorten Kunduz, både pga. risk för attacker och pga. frekvent utplacering av IED längs provinsens huvudvägar.²¹⁰ Även UNHCR Sub-Office, Mazar-e-Sharif framhåller

att FN-personal pga. säkerhetsläget idag har begränsat tillträde till provinsen.²¹¹ Svenska Afghanistankommitténs representant påpekar att strider äger rum i Kunduz.²¹² Medarbetare vid IWPR i Kabul framhåller vidare att betydande områden i Kunduz nu är utom Kabuls kontroll,²¹³ medan representant vid ISAF PRT MeS påpekar att Kunduz är den mest instabila provinsen i norra Afghanistan, med nästan kontinuerliga strider mätt i "troups in contact" (TIC). En form av "gerillakrig" pågår, dock inget skyttegravskrig. Målen för attacker är i första hand afghanska och internationella styrkor, och, mer sällan, NGO:s.²¹⁴ Delegationen har f.n. inte tillgång till fullständiga uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen 2009. Kunduz ligger dock enligt uppgift högst i jämförelse med övriga nordostligt belägna provinser (vanliga dödsorsaker, avrättningar och mord), dels pga. taliban och annan AGE-infiltration, dels pga. att ett stort antal civila dödades i en flygbombning i september²¹⁵:

4/9: 74 civila dödas i samband med flygattack nära byn Omer Khel, Aliabaddistriktet, Kunduz (ett av offren var en afghansk journalist som först infångades på platsen och senare dödades i samband med ett fritagningsförsök i vilket en utländsk journalist befriades). Bakgrunden till flygattacken var att lokala taliban den 3 september kapat två tankbilar längs vägen Kunduz-Baghlan. Efter att de fastnat med bilarna i en flodbädd bjöd de in närboende att tanka bensin. Morgonen efter genomförs ISAF:s attack.²¹⁶

(Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var 9 personer under 2009, totalt 15 åren 2001-2009, 2009 följaktligen värst under perioden.)^{217 218}

Baghlan

Enligt ISAF HQ är Baghlan en av de oroligaste provinserna i norra Afghanistan, dock inte i nivå med Syd. Ett antal perioder av utdragna strider har förekommit under 2009, värst under sommar och höst. Detta även i flera andra provinser där "ringvägen" passerar. Distrikten närmast gränsen mot Kunduz (Kandaharibältet) är värst drabbade. Ökad väpnad motståndaktivitet förekommer i Puri Kumri och generellt i centrala delar samt nordväst. Den stora skillnaden för civilbefolkningens situation här i förhållande till den i syd är dock att striderna är mer avgränsade och geografiskt centrerade medan de är mer utspridda och svårare att undvika i provinser som Helmand.²¹⁹ Medarbetare vid IWPR i Kabul framhåller i sammanhanget att betydande områden i Baghlan står under starkt talibaninflytande och f.n. utom Kabuls kontroll,²²⁰ medan ISAF PRT MeS påpekar att Baghlan är en av de två mest instabila provinserna i norra Afghanistan, med nästan kontinuerliga strider mätt i TIC:s. En form av "gerillakrig" pågår, dock inget skyttegravskrig. Vidare är det inte i första hand civila afghaner som drabbas här; målen för attacker är afghanska och internationella styrkor, och, mer sällan, NGO:s.²²¹ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen, men enligt uppgift från medarbetare vid UNAMA ligger den närmast efter Kunduz i den nordostliga statistiken gällande civila offer 2009.²²² (Antalet militära dödsoffer inom ISAF i Baghlan var 2 personer åren 2001-2009, bägge 2008.)^{223 224}

Takhar

Enligt ISAF HQ förekommer endast isolerade incidenter i Takhar.²²⁵ Takhar är en av få lugna provinser i landet enligt Svenska Afghanistankommitténs representant.²²⁶ Likaså uppgiftslämnare vid ISAF PRT MeS lyfter fram Takhar som en av de provinser där säkerhetssituationen f.n. är så pass stabil och de afghanska säkerhetsstyrkorna så pass kompetenta att säkerhetsarbetet snart bedöms kunna lämnas över helt till dem.²²⁷

Delegationen har inte tillgång till uppgifter om förekomst av konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen. Enligt medarbetare vid UNAMA har Takhar hittills varit i princip opåverkad av konflikten, med få eller inga stridsrelaterade civila dödsoffer.²²⁸ (Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var totalt 2 åren 2001-2009, bägge år 2005.)^{229 230}

Badakhshan

I de flesta av de nordligt belägna provinserna dominerar etniska tadjiker, uzbeker och turkmener, medan de pashtunska och hazariska inslagen är begränsade.²³¹ AIHRC:s genomgång visar på få strids-/AGE-relaterade incidenter, främst under vår och sommar, minskande vintertid 2007-2008.²³² Enligt ISAF HQ förekommer endast isolerade incidenter i Badakhshan.²³³ Den är en av få lugna provinser i landet enligt Svenska Afghanistankommitténs representant.²³⁴ Delegationen har inte tillgång till uppgifter om förekomst av konflikt-/stridsrelaterade civila eller militära offer i provinsen. Enligt medarbetare vid UNAMA har Badakhshan hittills varit i princip opåverkad av konflikten, med få eller inga stridsrelaterade civila dödsoffer.^{235 236}

Sammanfattning: Väst

Provinserna Herat, Farah, Badghis och Ghor (väst) utgör det total sett näst minst påverkade området av konflikten, dock med provinsen Farah (sydväst) som utstickare med den högsta andelen stridsrelaterade civila dödsoffer, följd i ordning av Herat, Badghis och Ghor (få). Den vanligaste orsaken till stridsrelaterade civila dödsoffer i Farah är IED och självmordsattacker.²³⁷

Herat

I Herat fördelas befolkningen tämligen jämt mellan pashtuner och tadjiker. Där finns också en betydande andel hazarer och aimaker samt kuchinomader.²³⁸ AIHRC:s genomgång visar på få strids-/AGE-relaterade incidenter, ej säsongsbetonat 2007-2008.²³⁹ Något ökat antal incidenter under 2009. Enligt ISAF HQ:s bedömning är Herat generellt en lugn provins, inte i stort behov av afghansk truppnärvaro. De incidenter av militär betydelse som inträffar har direkt samband med när operationer genomförs mot fåtalet icke-statliga väpnade grupper som nu agerar där. Den störste milisledaren i området avled nyligen, varefter många ledare i lägre ställning har lagt ned sina vapen. Sannolikt har det en stabiliserande effekt, men det är svårbedömt vart utvecklingen är på väg.²⁴⁰ UNAMA bedömer att Herat är en av de lugnaste provinserna i landet, i tillägg att ordningspolisen fungerar acceptabelt där.²⁴¹ Taliban har dock närvaro i odlingsbara områden, enligt Svenska Afghanistankommitténs representant.²⁴² Vidare framhåller medarbetare vid IWPR i Kabul att visserligen situationen i provinshuvudstaden Herat präglas av ordning och ekonomiska framsteg, men att mer perifera områden i provinsen är underutvecklade.²⁴³ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen 2009. Medarbetare vid UNAMA framhåller Herat som nummer två bland det västligt belägna provinserna avseende civila offer.²⁴⁴ Exempel finns:

27/9: Minst 4 civila dödas och 15, varav två kvinnor och två barn, skadas i samband med bil-/självmordsbomb riktad mot energiminister Ismail Khan. Taliban tar på sig ansvaret.

16/12: 5 afghanska poliser inklusive en distriktspolischef dödas av en vägbomb i Robat Sangindistriktet, västra Herat. Samma typ av bomb används enligt uppgift ofta av taliban.²⁴⁵

(Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var 6 personer under 2009, totalt 36 åren 2001-2009, 2005 värst under perioden med 21).^{246 247}

Farah

Över 80% av befolkningen i Farah är pashtuner, främst tillhöriga Barakzai-, Alizai- och Noorzaiklanerna, även stora söderut i landet.²⁴⁸ AIHRC:s genomgång visar på strids-/AGE-relaterade incidenter främst under vår och sommar, minskande vintertid 2007-2008. 2009 benämns provinsen som en "no-go-area", med vissa delar under talibankontroll och kontinuerliga strider.²⁴⁹ Enligt ISAF HQ är Farah en av de provinser där antalet militanta aktiviteter ökar, något under 100 under oktober månad 2009, bl.a. pga. att konflikten spiller över dit i form av taliban/militanta grupper som drar sig undan efter ISAF-operationer i Helmand. Det förekommer uppgifter om krav på lokalbefolkningen att underhålla/försörja flyende taliban i Farah,²⁵⁰ och distribution av hotbrev, bl.a. runt moskéer, där civila varnas/hotas för att inte arbeta för regeringen eller för de internationella styrkorna.²⁵¹ UNAMA bedömer att civila i Farah löper en reell risk att dö pga. kontinuerliga strider;²⁵² även SAK:s representant påpekar att strider pågår i Farah.²⁵³ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen, men enligt medarbetare vid UNAMA sticker Farah ut avsevärt i förhållande till de andra västligt belägna provinserna i det avseendet. Den vanligaste taktiken som orsakar stridsrelaterade civila dödsfall i Farah är IED och självmordsattacker.²⁵⁴ Nedan följer några exempel där bl.a. civila dödats 2009.

Mars: 15 civila dödas och 40 skadas i självmordsattentat riktat mot guvernörskontoret i Farah City.
4/5: 64 civila dödas i samband med flygattack i Bala Balukdistriktet, Farahprovinsen.
15/11: 5 män först bort av den lokale talibanledaren i Khaki Safeddistriktet, Farah. Två av dem halshuggs efter anklagelser om samarbete med regeringen.²⁵⁵

(Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var 15 personer under 2009, totalt 32 åren 2001-2009, 2008 näst värst under perioden med 14).^{256 257}

Badghis

Baghis är till mer än hälften befolkad av tadjiker, men distrikten Ghormach och Balamurghab domineras av pashtuner.²⁵⁸ Enligt ISAF HQ påminner situationen i Badghis om den i Faryab, med problemområden längs provinsens gränser mot grannprovinser och mot Turkmenistan. Civilbefolkning som uppfattas vara i kontakt med afghanska styrkor/ISAF löper uppenbarligen större risker än annan. De militära operationer som genomförs i provinsen utförs i första hand av afghanska säkerhetsstyrkor. Isolerade händelser, bl.a. olika former av bombattentat förekommer i vissa områden, blandade motståndsgupper i gränsområden mot Turkmenistan.²⁵⁹ Här framkommer även av genomgång med UNAMA Northern Region och OCHA att vissa gränsdistrikt till Faryab är särskilt problematiska.²⁶⁰ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen. (Antalet dödsoffer inom ISAF var 10 under 2009, totalt 12 2001-2009.)^{261 262}

Ghor

I Ghor utgörs över 90% av befolkningen av hazarer och aimaker.²⁶³ ISAF HQ noterar dock att motståndet i Ghor har ökat i och med tendens till spridning från syd. Det är möjligt att taliban gömmer sig i Ghor när de drar sig tillbaka efter attacker. Sporadisk stridsaktivitet äger rum. Det saknas dock rapportering om

huruvida hotet mot civilbefolkningen ökat i samma takt.²⁶⁴ Enligt ICRC är Ghor tämligen lugnt f.n.²⁶⁵ Samtidigt konstaterar representant för afghanska Ministry of Refugees and Repatriation (MoRR) i MeS att 20 familjer lämnat Ghor för ett par månader sedan pga. strider mellan taliban och regeringsstyrkor.²⁶⁶ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen. (Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var totalt 2 personer under 2001-2009, bägge 2008).^{267 268}

Sammanfattning: Norr

Provinserna Faryab, Jawzjan, Sari Pul, Balkh och Samangan (norr) utgör (vid sidan av den centrala höglandsprovinsen Bamyan och den sydvästliga grannprovinsen Day Kundi) sammantaget det lindrigast konfliktpåverkade området i landet. Faryab har den högsta andelen stridsrelaterade civila dödsoffer, följd i ordning av Jawzjan, Balkh, Sari Pul och Samangan (med särskilt få i de två sistnämnda). Faryab har en betydande pashtunsk minoritet och gränsar till Badghis, som är den mest instabila av de västligt belägna provinserna. Faryab förefaller f.n. också nyttjas av taliban som infiltrationsväg till norr.²⁶⁹

Faryab

AIHRC:s genomgång visar på strids-/AGE-relaterade incidenter främst under vår och sommar, minskande vintertid 2007-2008.²⁷⁰ Enligt ISAF HQ:s representanter finns problemområden i nordöstra delen av Faryab på gränsen mot Turkmenistan och på gränsen mot grannprovinsen Badghis. Situationen tenderar att börja likna situationen i delar av Kunduz, bl.a. pga. att Faryab är en av de provinser i norr där större narkotikaodlingar finns och behöver ”skyddas” gentemot afghanska styrkor/ISAF. Civilbefolkning som uppfattas vara i kontakt med afghanska styrkor/ISAF löper uppenbarligen större risker än annan. De militära operationer som genomförs i provinsen utförs i första hand av afghanska säkerhetsstyrkor. Utöver detta förekommer även isolerade händelser, bl.a. olika former av bombattentat, inte minst i centralorten Meymaneh, samt blandade motståndsgupper i gränsområden mot Turkmenistan.²⁷¹

Uppgiftslämnare vid ISAF PRT MeS pekar vidare på etniska friktioner som går över gränserna mellan Jawzjan, Faryab och Sari Pul, områden där motsättningar mellan olika etniska gruppers intressen finns.²⁷² Här framkommer även av genomgång med UNAMA Northern Region och OCHA att distrikten Queysar, Kuhestan, Pashtun Kowt och Ghurmach över gränsen mot Badghis, liksom vägen i mitten av provinsen, är särskilt problematiska och påverkas av stridigheter mellan AGE och afghanska styrkor jämte ISAF. Det rör sig dock även här i första hand om isolerade incidenter, med en tendens till avmattning under vintern.²⁷³ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen, men noterar att medarbetare vid UNAMA lyfter fram Faryab som den bland de nordligt belägna provinserna med den högsta andelen konflikt-/stridsrelaterade civila dödsoffer, i huvudsak efter eldstrid, granat- och raketattacker.²⁷⁴ (Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var totalt 3 personer 2001-2009, 2, 2007 och 1, 2008.)^{275 276}

Jawzjan

I Jawzjan, liksom flera andra nordligt belägna provinser, dominerar etniska tadjiker, uzbeker och turkmener, medan de pashtunska och hazariska inslagen är begränsade. Den beryktade uzbekledaren general Abdul Rashid Dostum har sin hemvist i Jawzjan,

och utövar fortfarande inflytande över de norra delarna av landet, dock vid sidan av andra krigsherrar och kriminella grupper med destabiliserande effekt.²⁷⁷

Enligt ISAF HQ förekommer i princip endast isolerade händelser av militär betydelse i Jawzjan, enstaka sådana i provinshuvudstaden. Liksom i Balkh, finns motståndsfickor ofta i eller i närhet till pashtunområden. De mest oroliga områdena ligger på gränsen till Balkh. Motståndet mot ISAF är emellertid något mer utspritt här, och när ISAF rör sig utanför baser blir det strid. Annars riktar sig attacker främst mot regeringen/lokala makthavare. Oroligheter förekommer på vägen mot Balkh, där bl.a.

hjälporganisationer/NGO:s utsatts för attentat.²⁷⁸ Uppgiftslämnare vid ISAF PRT MeS pekar vidare på etniska friktioner som går över gränsen mellan Balkh och Jawzjan samt mellan Jawzjan, Faryab och Sari Pul, områden där motsättningar mellan olika etniska gruppers intressen finns.²⁷⁹ Här framkommer även av genomgång med UNAMA Northern Region och OCHA att de avlägsna bergsdistrikten Qeshqar och Darzab är särskilt problematiska.²⁸⁰ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen. Medarbetare från UNAMA framhåller dock Jawzjan som nummer två, efter Faryab, i norr-statistiken avseende civila offer.²⁸¹ (Antalet militära dödsoffer inom ISAF där var totalt 2 personer åren 2001-2009, bägge 2007).^{282 283}

Sari Pul

Enligt ISAF HQ förekommer i princip endast isolerade händelser av militär betydelse i gränsområden mot Jawzjan. Det förekommer att lokala makthavare terroriserar befolkningen. De områden som gränsar mot Bamyan och Ghor är dock generellt lugna.²⁸⁴ Uppgiftslämnare vid ISAF PRT MeS tillägger att förekomst av oroligheter i bl.a. Sayyaddistriktet dels beror på enstaka jihadistiska mullor som agiterar och utövar negativt inflytande i området, dels, liksom i mer oroliga provinser, har att göra med fattigdom, att motståndsgupper är de enda tillgängliga arbetsgivarna. Vidare påpekas att friktioner går över gränserna mellan Jawzjan, Faryab och Sari Pul, områden där motsättningar mellan olika etniska gruppers intressen finns.²⁸⁵ Här framkommer även av genomgång med UNAMA Northern Region och OCHA att bl.a. Sayyaddistriktet är särskilt problematiskt.²⁸⁶ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet konflikt-/stridsrelaterade civila och militära offer i provinsen. UNAMA-medarbetare framhåller att det rör sig om ett obetydligt antal 2009.^{287 288}

Balkh

AIHRC:s genomgång visar på få strids-/AGE-relaterade incidenter i Balkh, ej säsongsbetonat 2007-2008.²⁸⁹ Enligt ISAF HQ förekommer endast isolerade händelser av militär betydelse väst och sydväst om Mazar-e-Sharif (MeS), i första hand längs ”ringvägen” 2-4 mil utanför MeS. Det finns motståndsfickor, ofta i eller i närhet till pashtunområden i Balkh. Det kan dock vara problematiskt att veta var och hos vem motståndet finns.²⁹⁰ UNAMA- och ICRC-medarbetare m.fl. bedömer att Balkh är en av de lugnaste provinserna i landet. I tillägg pekar UNAMA på att ordningspolisen fungerar acceptabelt i Balkh. Problem förekommer i och för sig även där; tre områden i Balkh kontrolleras idag av taliban, enligt ICRC-medarbetare.²⁹¹

Representant vid IWPR i Kabul m.fl. aktörer framhåller att de friktioner som förekommer i Balkh i första hand ska ses som relaterade till kriminell verksamhet, smuggling mm, som utmanar ”krigsherre” (guvernör) Attas ”diktatur”, med egna

säkerhetsstyrkor, domstolar och fängelse.²⁹² Medarbetare vid ISAF PRT MeS påpekar emellertid att guvernör Attas förmåga att dra till sig investeringar, att främja utbildningssektorn (bl.a. utbildning för flickor), mm, har varit gynnsamt för utveckling och säkerhet i provinsen. De områden som är mindre stabila, t.ex. områden väster om MeS, bl.a. Chemtal, Chahar Bulak, Fayzabad och staden Balkh, framförallt områden längs ”ringvägen”, har varit oroliga länge. Detta bl.a. beroende på påtvingade folkmflyttningar söderifrån under 1800-talet, vilka skapat pashtunska enklaver i områden där annars traditionellt andra grupper dominerat. Friktionerna går över gränsen in i Jawzjan. Sammantaget kan dock sägas att Balkh numer är så pass stabilt och de afghanska säkerhetsstyrkorna där så pass kompetenta att säkerhetsarbetet snart bedöms kunna lämnas över helt till dem.²⁹³ Bedömningen delas av UNAMA Northern Region och OCHA, som vidare pekar på att de attacker som riktas mot civila mål, t.ex. mot skolor, är få och generellt mindre effektfulla (få/inga dödsoffer) i Balkh. Även i det instabila distriktet Chahar Bulak, där en hel del isolerade IED-incidenter äger rum, riktas få mot civila mål.²⁹⁴ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om antalet stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen. (Antalet militära dödsoffer inom ISAF var 3 under 2009, totalt 8 åren 2001-2009, 2005 och 2009 värst under perioden).^{295 296}

Samangan

Enligt ISAF HQ är Samangan en relativt lugn provins med få och isolerade stridsrelaterade händelser. De aktiviteter som förekommer är koncentrerade till provinshuvudstaden. Utöver viss motståndsaktivitet, vanligen med lokala regeringsföreträdare/myndigheter som mål, tillkommer viss lokal maktkamp, liksom i stora delar av centrala och norra Afghanistan.²⁹⁷ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om konflikt-/stridsrelaterade civila eller militära offer i provinsen. Medarbetare vid UNAMA framhåller dock att det rör sig om ett obetydligt antal 2009.^{298 299}

Centralt högländ

Bamyan

ISAF HQ noterar att det råder viss brist på information om Bamyan i och med att ISAF inte opererar där. Såvitt känt förekommer i stort sett inga strider där, enligt ISAF och UNAMA. Provinsen är utpräglad hazaradominerad [centrum *Hazarayat*] och taliban har inte fäste där.³⁰⁰ Även medarbetare vid ICRC och UNHCR bedömer att Bamyan är en lugn provins.³⁰¹ I tillägg kan noteras att Sida i februari 2009 lyfter fram Bamyan som den mest ”gender-jämlika” provinsen i landet, med bl.a. kvinnlig guvernör.³⁰² Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om konflikt-/stridsrelaterade afghanska civila och militära offer i provinsen. Inga militära dödsoffer inom ISAF har dock förekommit där under 2009 (totalt 3 åren 2001-2009, samtliga dödade år 2004).³⁰³ Trots att Bamyan är en av landets säkraste provinser, utan talibaninflytande, är det inte uteslutet att den på sikt destabiliseras beroende på läget i Ghazni, Wardak och Uruzgan.³⁰⁴ Ännu finns dock inga synbara sådana tecken.³⁰⁵

Day Kundi

Day Kundi provinsen tillskapades i mars 2004 av nio distrikt tidigare tillhörande (norra) Uruzgan. I och med att majoriteten av invånarna är hazaras (dock även ett här förekomst av pashtuner, baluchi och en del sayidi) har de mer historiskt, etniskt och kulturellt gemensamt med den norra grannprovinsen Bamyan än med Uruzgan och Helmand i

söder. Säkerhetsläget generellt över provinsen är tämligen bra, med undantag för två av de mest sydligt belägna distrikten, Kirjan och Gizab. ANA är inte stationärt närvarande i provinsen.³⁰⁶ ISAF HQ noterar att det råder viss brist på information om Day Kundi i och med att inte heller ISAF idag har stationär närvaro i provinsen. Såvitt känt förekommer dock i stort sett inte regelrätta strider där. UNAMA framhåller att norra delarna av Day Kundi är i huvudsak lugna.³⁰⁷ Studier med civila afghaner som uppger att de utsatts för våldsbrott det senaste året visar emellertid att 26% av de tillfrågade offren i Day Kundi utsatts för våld som kan relateras till milis-/insurgentaktivitet.³⁰⁸ Delegationen har f.n. inte tillgång till uppgifter om konflikt-/stridsrelaterade civila och militära offer i provinsen.

Rättsväsende mm

Allmänt

En inte ovanlig uppfattning är att afghanerna ofta kläms mellan en ohederlig regering med bristande förmåga att förse medborgarna med basalt skydd och service, kriminella grupper och krigsherrar, i vissa fall med band till regeringen, samt väpnade "insurgents". På många håll i landet finns därför ingen att vända sig till.³⁰⁹ Rättssäkerhet är ett tämligen okänt begrepp. Rättsväsendet anses t.o.m. sakna reellt stöd från regeringen själv samtidigt som flera parlamentariker inte är läskunniga nog för att sätta sig in i lagstiftningen.³¹⁰

Flera av delegationens uppgiftslämnare i Kabul, bland dem representanter för Open Society Institute Afghanistan (OSI), lyfter fram att korruption och andra uppenbara brister i den offentliga sektorn utgör afghanernas största problem.³¹¹ Vidare pekar medarbetare vid Office of the Special Representative of the European Union for Afghanistan (EUSR) och Institute for War & Peace Reporting (IWPR) i Kabul på att ett grundläggande hinder för utveckling av mänskliga rättigheter och skydd för individen, dels är lagar som är undermåliga eller står i strid med varandra, dels är de flera parallella "rätts-/domstolssystem" som förekommer i Afghanistan.³¹² IWPR lyfter fram minst tre sådana: Utöver det formella systemet av domstolar för tillämpning av nationell lagstiftning, avgörs många olika kategorier av ärenden dels i traditionell klanbaserad *jirga* och/eller *shura*³¹³, inte minst i mycket traditionalistiska och i hög grad klanstyrda provinser som Paktya längs den pakistanska gränsen där annat än *pashtunwalikod*³¹⁴ är sällsynt, dels i talibandomstolar, dominerande i t.ex. Helmand och Uruzgan, där målen avgörs baserat på strikt talibantolkning av islamisk *Shari'a*.³¹⁵

Både formellt och informellt rättssystem i Afghanistan håller Koranen som den främsta rättskällan, medan också distinktionen mellan formell och informell rättvisa ofta grumlas, bl.a. i och med att det formella systemet remitterar konflikter och tvistemål till lokala råd medan det förekommer att lokala råd söker tillämpa nationell lagstiftning.³¹⁶

Formellt rättssystem

Lagstiftning och domstolar

Afghanska utrikesdepartementet (MFA) framhåller att all relevant afghansk lagstiftning ska finnas tillgänglig uppdaterad via afghanska justitiedepartementets hemsida.³¹⁷ I januari 2004 godkändes den nuvarande afghanska konstitutionen av storförsamlingen/-

parlamentet *Loya Jirga*. Enligt konstitutionen ska president och nationalförsamling, folkförsamling/underhus (*Wolesi Jirga*) och äldsteråd/överhus (*Meshrano Jirga*), väljas i demokratiska val. *Wolesi Jirga* har förstahandsansvaret för att stifta och godkänna landets lagar.

Med stöd av det internationella givarsamfundet pågår reformarbete med den afghanska konstitutionen. Den innehåller dock fortfarande avgörande begränsningar enligt EUSR och Sida: Enligt artikel tre i konstitutionen får ingen afghansk lag strida mot vad som föreskrivs av den heliga islam i Afghanistan. Shari'a ska utgöra bas för all lagstiftning. Enligt samma artikel kan en domare också välja om han vill tillämpa shari'a i ett mål.³¹⁸ Konstitutionen föreskriver samtidigt mänskliga rättigheter. Enligt EUSR innehåller konstitutionen här en grundläggande motsättning. Många av c:a 700 existerande afghanska lagar strider de facto mot vad som stipuleras på området mänskliga rättigheter. Rättvisa och opartiska rättegångar existerar inte i Afghanistan. Att samtidigt dödsstraff tillämpas innebär en allvarlig kombination. Ett memorandum infördes 2001 men 2007 och 2008 verkställdes nya avrättningar, såvitt känt inga 2009. Dödsstraff tillämpas vanligen för grova brott som mord och våldtäkt. Det förekommer dock att personer som eventuellt inte begått något brott alls efter internationell måttstock döms till döden.³¹⁹ Rättsväsendet är emellertid under uppbyggnad och sakta men säkert tillkommer ny/uppdaterad lagstiftning som fungerar.³²⁰

Enligt konstitutionen har Högsta domstolen rätt att avgöra när internationell lag och rätt strider mot islam i Afghanistan, samt att nationella domstolar kan tillämpa islamiskt regelverk enligt den största sunnitiska lagskolan (*Hanafi*) på områden där annan tillämpbar lagstiftning saknas, respektive shiarätt [*Jaafari*] rörande shiiter.³²¹

Undersökningar utförda på uppdrag av The Asia Foundation 2009 visar att mer än två tredjedelar av tillfrågade afghaner anser att statliga domstolar finns tillgängliga för dem (76% bland stadsbor och 66% på landsbygden, 73% bland män och 63% bland kvinnor). Sämre är det med förtroendet för rättssäkerheten, med c:a 50% bland totalt antal tillfrågade afghaner nationellt som litar på domstolarnas rättvisa och effektivitet. Vidare råder riksomfattande stor brist på (41% med litet eller inget) förtroende för att det formella rättssystemet skulle kunna skipa rättvisa åt en person som utsatts för våld eller annan kriminalitet. Ju längre sydväst ut i landet, desto sämre generellt förtroende för statliga domstolar.³²² UD/Sida förstärker bilden genom att konstatera att allmänhetens förtroende för den formella rättvisan är "extremt lågt". En av orsakerna till det sägs vara att de formella domstolarna främst är belägna i provinshuvudstäder medan c:a 75% av den afghanska befolkningen bor i avlägsen landsbygd med bristfällig infrastruktur. En annan orsak är utbredd korruption i det formella systemet medan jirga/shura-systemet uppfattas ha högre ambition att återställa "social harmoni" i aktuellt lokalt samfund.³²³ Undersökningar visar vidare att andelen tvistemål (utan konkurrens största andel, mer än 52%, landdispyter/marktvister) som förs upp för lösning i domstol minskat de senaste tre åren.³²⁴ Enligt svenska UD:s uppgifter 2007 löstes redan då mindre än 20% av alla dispyter inom det formella domstolssystemet.³²⁵

Samtalspartners Migrationsverkets delegation sammanträtt med i Afghanistan i november/december 2009 framhåller att rättsväsendet generellt är mycket korrupt, subjektivt och dysfunktionellt – det finns ingen likhet inför lagen, men också att

”lagarna är felaktiga”, att det antingen saknas lagstiftning på relevanta områden eller att befintlig lag inte är anpassad till dagens behov. Det konstateras vidare att det råder kapacitetsbrist med för få professionella, utbildade personer för att implementera existerande lagstiftning, särskilt kvinnor, inte sällan inkompetenta domare, ofta med avsaknad av juridisk utbildning, ibland även avsaknad av islamisk sådan, samt brist på politisk vilja att agera korrekt pga. utbredd korruption och maktspel, vilket ofta renderar i straffrihet för förövare, medan de åtgärder som alls vidtas ofta är symboliska.³²⁶ Samtidigt råder brist på försvarsadvokater, varför majoriteten av dem som anklagas för att ha begått brott hörs i avsaknad av biträde.³²⁷ Det råder även utbredd bristande vilja att agera korrekt i t.ex. våldtäktsmål. Kvinnor som flyr våld i hemmet behandlas inte sällan som brottslingen, och kan riskera ytterligare övergrepp i kontakt med rättsvårdande myndighet. En kvinnlig åklagare som försöker driva ett sådant ärende riskerar att drabbas själv. Mot denna bakgrund undviker många medborgare att kontakta det formella rättsväsendet.³²⁸

Noteringar om polisen

Antalet poliser per capita i Afghanistan är f.n. i princip detsamma som i många västländer,³²⁹ men ska enligt uppgift från Ministry of Interior ökas från dagens c:a 84 000 till 160 000 år 2012. Ansträngningar görs för att förbättra rekrytering och utbildning av polisen, och sakta ger det resultat.³³⁰ Bl.a. AIHRC genomför utbildning med polisen.³³¹ The Asia Foundation’s studier visar att gemene afghans förtroende för afghansk polis (Afghan National Police/ANP) och militär (Afghan National Army/ANA) är högre än förtroendet för några andra offentliga institutioner i landet.³³² Förtroendet för ANP:s generella förmåga att agera har också förbättrats hos gemene afghan sedan 2007. Färre av de tillfrågade (58% 2009 jämfört med 65% 2007) anser nu att ANP är oprofessionella och dåligt tränade eller att de behöver stöd av utländsk trupp för att kunna agera (70% 2009 jämfört med 77% 2007). Samtidigt är det en något mindre andel av de tillfrågade idag som anser att ANP:s arbete förbättrar säkerheten eller att ANP är ärliga och rättvisa.³³³

AIHRC och UNAMA pekar på att ett problem inom polisen, såväl som andra delar av de rättsvårdande myndigheterna i Afghanistan, är att det saknas system för övervakning av myndighetens eget agerande. Ett annat är att många allvarliga brott lämnas utan åtgärd pga. fokus på konfliktrelaterad brottslighet – den alltid prioriterade arbetsuppgiften för både ANA och ANP. Med hänsyn till att aktiviteter som att upprätta vägspärrar mot och söka efter AGE kommer i första rummet, minskar naturligtvis kapaciteten att utföra mer traditionell brottsutredning/-bekämpning. Så lämnas även konfliktrelaterad brottslighet utan åtgärd.

Inhuman behandling av frihetsberövade med misstänkt samröre med AGE, även minderåriga, förekommer, dock främst hos National Department of Security (NDS).³³⁴

Med hänsyn till vad som framkommit ovan, bedömer bl.a. UNAMA:s representant att brist på myndighetsskydd råder i princip i hela landet, inklusive i Kabul, även om ordningspolisen fungerar acceptabelt där och i t.ex. Herat och Balkh.³³⁵ Myndighetsskyddet är generellt bättre i norra delarna av landet än i övriga.³³⁶ Hur en anmälan behandlas beror dock även där på vem som gör den, om vederbörande kan betala för sig etc. Det förekommer också att allvarliga brott som t.ex. kidnappningar inte beivras, medan andra likartade klaras upp i och med att brottsoffret bedöms vara en

betydelsefull person med resurser.³³⁷ Framsteg har åstadkommit i Kabul, men sammantaget och generellt bedöms myndigheterna inte vara starka nog att skydda landets medborgare. Det måste bedömas på individuell basis om en person kan erhålla myndighetsskydd eller inte.³³⁸ "Normalt polisarbete" fungerar i vissa fall.³³⁹ Generellt får emellertid de rättsvårdande myndigheterna i Afghanistan anses vara mycket svaga;³⁴⁰ de har i praktiken inte kontroll i den mening att myndighetsutövning sker ända ut i alla landets provinser, än mindre i alla distrikt. Regeringen Karzai är hela tiden hänvisad till att förhandla med olika lokala och mer centrala informella makthavare om hur myndighetsutövningen ska genomföras perifert. I Balkh bygger mycket av rådande ordning på den makt/status som ligger hos/tilldelats guvernör Atta.³⁴¹

Informellt rättssystem: Traditionella fora för konflikt- och tvistemålshantering

Som framgått ovan, kompletteras och ersätts det formella rättssystemet i Afghanistan i hög grad av ett informellt/traditionellt system för konflikt- och tvistemålshantering, grovt sett bestående av jirga och shura. Enligt Migrationsverkets samtalspartners föredrar medborgarna dessa traditionella fora, vilka generellt upplevs vara snabbare, traditionsenligt rättvisa och inte korrupta.³⁴² De facto fungerar de,³⁴³ t.o.m. mycket bra i vissa fall i och med att det finns lång tradition i att lösa lokala konflikter, inte minst landdispyter, snabbt och obyråkratiskt genom konsensusbeslut av byäldste och/eller religiösa ledare.³⁴⁴ Den informella rättvisan kan dock inte hantera allvarigare kriminalitet, egentligen främst egendomsfrågor, familjetvister eller liknande.³⁴⁵

Inte minst på landsbygden upplevs det traditionella systemet som mera rättvist och friare från korruption samt mer sätta den mest drabbade i centrum. Det har en stark social förankring i pashtun-/klandominerade områden (särskilt i Paktika och Kunar) men används även av hazara och uzbeker m.fl. Parterna har ofta själva möjlighet att välja regelverk, vanligen pashtunwali eller sharia. Till de uppenbara bristerna hör att myndigheter inte har insyn/inflytande och att systemet normalt inte tar hänsyn till kvinnors rättigheter; de blir ofta offer i en lösning. Vidare finns det (inom samma system) ingen möjlighet att överklaga, varför parterna måste rätta sig efter även dåliga lösningar. I tillägg förekommer det att också det informella systemet står under inflytande från krigsherrar eller andra starka personer.³⁴⁶

Undersökningar utförda på uppdrag av The Asia Foundation 2009 visar att mer än tre fjärdedelar av tillfrågade afghaner anser att shura/jirga finns tillgängliga för dem (76% bland stadsbor och 81% på landsbygden, 84% bland män och 74% bland kvinnor). Över två tredjedelar (72%) av tillfrågade afghaner anser att shura/jirga-systemet är rättvist och pålitligt med effektivitet (69%) i att skipa rättvisa. Generellt nationellt är förtroendet bland tillfrågade högre för det informella/traditionella rättssystemet än för det formella/nationella. Generellt kan i och för sig sägas att stadsbor har något högre förtroende för det formella systemet medan landsbygdsbor har högre förtroende för shura/jirga. Regionalt finns också skillnader, med 84% som uttalar förtroende för shura/jirga i nordväst, medan 65% gör det i sydväst. Trots att bilden inte är entydig, visar resultaten sammantaget att många afghaner fortsatt föredrar traditionella tvistemålslösningssystem framför det formella nationella domstolssystemet.

Undersökningar visar vidare att andelen tvistemål (mer än 52% rörande land/mark) som förs upp för lösning i lokalt baserad shura eller jirga ökat de senaste tre åren.³⁴⁷

Rörelsefrihet och skydd på annan ort

Det finns inga formella/lagliga restriktioner för afghaner att resa inom landet, bosätta sig på annan ort än hemorten eller att söka arbete på annan ort än hemorten. Rörelsefriheten kan dock i praktiken begränsas av andra faktorer som t.ex. ett osäkert säkerhetsläge och svårigheten att få arbete. Flera av Migrationsverkets samtalspartners pekade på att det generellt råder en svår humanitär situation för dem som flyttar internt inom Afghanistan och att det är svårt att hitta arbete. Många som flyttar till andra orter hamnar i läger. Kabul är överbefolkat efter omfattande inflyttning under senare år. Överbefolkningen medför även andra problem som t.ex. en hög kriminalitet.³⁴⁸

Enligt representant för Ministry of Refugees and Repatriation (MoRR) i Mazar-e-Sharif har myndigheterna en skyldighet att i enlighet med ett direktiv utfärdat av presidenten tillhandahålla stöd åt afghaner som antingen återvänder till Afghanistan från andra länder eller som tvingas flytta inom landet på grund av den osäkra säkerhetssituationen. Stödet består bl.a. av utdelande av mark och tillhandahållandet av bostäder. Enligt både MoRR och Norwegian Refugee Council, Information Counselling and Legal Assistance Program (Norska flyktingrådet, NRC) är dock stödet otillräckligt och räcker inte till alla som behöver. Den mark som delas ut räcker ofta inte till att försörja dem som tilldelas mark.³⁴⁹

Enligt bl.a. AIHRC riskerar regeringstjänstemän och deras anhöriga att förföljas av regeringsfientliga grupper i mer perifera samhällen. Många av dem flyr därför till Kabul där det är säkrare (se även journalister/IWPR nedan). Enligt AIHRC:s bedömning har taliban och lokala krigsherrar från landsbygden generellt inget större direktinflytande i städer som Kabul och Mazar-e-Sharif.³⁵⁰ Afghanska analytiker vid Sveriges ambassad i Kabul konstaterar vidare att om en konflikt med lokalt ursprung så att säga följer med vid intern flykt, beror mycket på konfliktens karaktär. Exempelvis en konflikt om land/mark på bynivå kan sannolikt upphöra vid flytt till en större stad som Kabul.³⁵¹

De sociala nätverkens betydelse

Afghanistan är i grunden ett klan-/stamsamhälle där medlemmarna i den utvidgade familjen förväntas hjälpa och stödja varandra samt bidra till överlevnaden. Dessa nätverk utgör den traditionella mekanismen för skydd och stöd. Sociala nätverk kan självfallet se olika ut och, likt i andra samhällen, baseras även på andra faktorer, men en afghan som behöver skydd eller stöd kontakter generellt i första hand den egna utvidgade familjen/klanen [*som i vissa fall kan röra sig om flera tusen personer, i och utanför landets gränser*].³⁵²

Alla år av krig i Afghanistan har till viss del förstört klanstrukturen i det afghanska samhället vilket minskat klanernas betydelse.³⁵³ De har generellt större betydelse på landsbygden än i städerna. Klanen/nätverkets betydelse för skydd

och stöd är vidare beroende av vilken situation det är fråga om, varför det inte är möjligt att lita till nätverkets stöd i alla situationer.³⁵⁴

Existensen av ett nätverk har betydelse, humanitärt, personligt och säkerhetsmässigt för möjligheten att flytta till och etablera sig på annan ort än hemorten. Även om det utan stöd av nätverk kan vara svårt att klara sig ekonomiskt och att bli accepterad på en annan ort har dock individuella omständigheter (utbildning och egna tillgångar) störst betydelse i detta sammanhang.³⁵⁵ Vid samtal med analytiker vid Sveriges ambassad i Kabul framkom vidare att enskilda kan etablera sig, humanitärt och socialt, på annan ort i Afghanistan även utan stöd av nätverk men att existensen av nätverk underlättar. Det är vanligen inte några problem, av etniska eller andra skäl, att bli accepterad på en ny ort även om det saknas nätverk.³⁵⁶ Vad gäller situationen i Kabul pekade AIHRC på att omkring 80 % av den nuvarande befolkningen i Kabul är inflyttade från andra orter och att många av dessa nyinflyttade inte sedan tidigare har stöd av nätverk.³⁵⁷ Ensamma kvinnor med barn har svårt att klara sig i Kabul eller andra centralorter om de inte har nätverk och en utbildning som kan ge dem arbete/försörjningsmöjligheter.³⁵⁸ UNHCR i Kabul och Women for Afghan Women (WfAW) framhöll vidare att det för ensamma kvinnor alltid krävs stöd av nätverk för att kunna etablera sig och bli accepterad på annan ort än hemorten.³⁵⁹ Enligt WfAW är det i praktiken mycket få afghanska kvinnor som lever ensamma i Afghanistan. Däremot förekommer, den mer socialt accepterade, konstellationen ensamstående mor (änka) med barn.³⁶⁰

Noteringar om särskilt utsatta grupper

Se även genomgång av konfliktens karaktär och provins för provins ovan.

UNAMA och flera av delegationens andra samtalspartners pekar på att en mycket hög andel av befolkningen påverkas indirekt av konflikten, om man väger in avsaknad av socioekonomisk utveckling, skador på infrastruktur, förstörda utkomstmöjligheter, brist på praktiska möjligheter att röra sig utan rädsla för bombattentat och trakasserier, brist på tillgång till hälso- och sjukvård, utbildning och annan grundläggande samhällsservice. Kanske allra mest sårbara i sammanhanget är kvinnor, barn och internflyktingar.³⁶¹

Statligt anställda / personer som uppfattas ta ställning för regeringen och/eller "modernitet"

2009 ökade antalet civila som blivit måltavlor för taliban och andra AGE pga. att de uppfattades arbeta för eller stödja regeringen, ANSF och/eller de multinationella styrkorna. Några av fallen har rört sig om barn som avrättats offentligt efter att helt enkelt ha hälsat på/vinkat till utländska trupper.³⁶²

Som framgått ovan, bygger talibanrörelsens styrka och förmåga att rekrytera krigare i hög grad på de perifera samhällenas misstro gentemot den afghanska regeringens institutioner, brist på utveckling och säkerhet i och med de militära styrkornas operationer. Den strategiska förmågan, som i många fall inkluderar brutala övergrepp, att kontrollera/sätta skräck i befolkningen är dock sannolikt den främsta orsaken till att taliban vinner terräng - kortsiktigt. På längre sikt är det mera tveksamt i och med att talibangrupper dels visar liten respekt för oskyldiga civilas säkerhet när man attackerar

s.k. militära mål, och emellanåt förefaller använda civila som mänskliga sköldar, dels genomför alltmer systematiska kampanjer med hotbrev, kidnappningar och avrättningar av personer som anses motarbeta dem/arbета för regeringen eller helt enkelt personifierar modernitet och utveckling – inte minst yrkesaktiva kvinnor.

Kampanjen är bred. Måltavlorna är bland andra personer anställda inom militär och polis, läkare, lärare, studenter, byäldste som samarbetar med myndigheter, ulamarådsmedlemmar och civila statsanställda, men även leverantörer och daglönare som arbetar för projekt med syfte att återuppbygga offentlig infrastruktur. Även skolor, vårdinrättningar, biståndsverksamhet och handel betraktas som legitima mål. Idén är enkel: Afghanska samhällen ska inte på något vis interagera med regeringen, internationella samfundet eller ISAF.³⁶³ Som ett resultat av detta har också traditionella klanstrukturer på många håll underminerats, särskilt i södra delarna av landet.³⁶⁴

Kvinnor

Trots ökad närvaro av afghanska och internationella trupper i olika delar av landet har kvinnors rörelsefrihet i det offentliga livet gradvis blivit mer och mer begränsad, bl.a. i och med hot och trakasserier mot kvinnor som arbetar i lokala kommittéer, som lärare eller personal inom hälsovården.³⁶⁵ Särskilt utsatta är de kvinnor som arbetar för Ministry of Women Affairs (MoWA), AIHRC, kvinnliga parlamentariker, kvinnor inom polisväsendet och kvinnliga journalister. Flera avrättningar har uppmärksamrats internationellt men många övergrepp når aldrig offentligheten.³⁶⁶

Resultatet blir att fler och fler kvinnor av säkerhetsskäl lämnar sina arbeten, låter bli att söka utlysta tjänster, vilket får som resultat att utvecklingen hämmas och färre kvinnor i de södra och östra provinserna får hälso- och sjukvård och deras döttrar möjlighet till skolgång. Samtidigt redovisar The Asia Foundation's studie (2009) att majoriteten av tillfrågade afghaner stödjer kvinnors lika rätt till utbildning (80% kvinnor och 55% män). Studien visar också att 67% av de svarande anser att kvinnor ska ha rätt att arbeta utanför hemmet. Totalt 29 % av de intervjuade är dock emot kvinnors yrkesarbete. Det starkaste motståndet mot utveckling i detta avseende finns enligt rapporten i de sydöstra (38%) och östra (37%) delarna av landet.³⁶⁷

Äktenskapsåldern för flickor är 16 år men många blir idag bortgifta långt tidigare. Uppskattningsvis mellan 58%-80% av alla äktenskap i Afghanistan arrangeras av familjerna utan att flickan tillfrågas, inklusive äktenskap som arrangeras efter att flickan kidnappats eller i vissa fall, trots förbud, lämnas i utbyte för att lösa stamkonflikter. Både AIHRC, Sida, UNIFEM, m.fl. lyfter fram människohandel med bl.a. kvinnor som ett ökande problem.³⁶⁸

Women for Afghan Women (WfAW) är en av flera Afghanska organisationer som i samarbete med AIHRC och Ministry of Womens Affairs arbetar i provinserna för att ge hjälp och stöd till kvinnor som utsatts för våld. Organisationen driver också tre skyddade boenden för kvinnor i Kabul (80 platser) och MeS (50), med stöd av bl.a. Sida, och öppnar två till 2010 i Kunduz och Jalalabad. Organisationen har f.n. 102 avlönade medarbetare. Kvinnor som kommer till WfAW har antingen själva hört om organisationen eller remitteras från polis eller

andra organisationer. De erhåller rådgivning, rättshjälp, boende under tiden samt stöd i form av socialt arbete med/i mannens familj. WfAW:s talesperson understryker att organisationen arbetar med både män och kvinnor kring våld i hemmiljön. När familjerna får kunskap om att de utsatta kvinnorna bor med andra kvinnor och att organisationen inte i första hand förespråkar skilsmässa i alla ärenden, så fungerar dialogen. Om kvinnan väljer att återvända hem fortsätter familjerådgivning i och med regelbundna uppföljningar under ett år. Det finns naturligtvis särskilt utsatta kvinnor som aldrig kan återvända hem. För dem ordnas långtidsboende på en ort där förövarna inte kan nå dem.

Enligt WfAW är det i praktiken inga afghanska kvinnor som lever ensamma i Afghanistan. Bland annat resande skulle i så fall vara omöjligt. Däremot är det möjligt/socialt accepterat att leva som ensamstående mor med barn. När barn finns i bilden betraktas konstellationen som en familj, varför också generellt misstänksamheten blir mindre och empatin större.³⁶⁹

Barn

Både ARM och UNAMA noterar att en hög andel av de civila som dödades under året i självmordsattacker, vägbomber, flyganfall och i korseld mellan taliban och afghanska och utländska trupper var barn. Många andra skadades, drabbades av förluster eller på annat sätt. ARM har under året noterat minst 2080 fall av grova kränkningar av barns rättigheter, bl.a. mord, våldtäkter, rekrytering av barn som självmordsbombare och soldater samt annat tvångsarbete.³⁷⁰ Några barn har avrättats/mördats offentligt efter att helt enkelt ha hälsat på utländska trupper. Vidare rapporteras fall där frihetsberövade barn, anklagade för samröre med AGE, utsätts för inhuman behandling i statliga/militära förvar, bl.a. i Bagram. Som framgått ovan, tillhör barnen också de kategorier civila som påverkas mest indirekt av konflikten, av traumatiska upplevelser, brist på möjligheter att förflytta sig utan rädsla, brist på tillgång till hälso- och sjukvård samt utbildning. I några av de värst konfliktpåverkade provinserna som Helmand och Zabul är 70-80% av skolorna stängda.³⁷¹

Registrering av barn, handlingar mm

Det finns idag inget välfungerande folkbokföringssystem i Afghanistan.³⁷² Barn som föds på sjukhus registreras av Ministry of Health. Det stora flertalet afghanska barn föds dock i hemmet, varför de registreras senare, genom Ministry of Interior (MoI). Det förekommer då att fel ålder registreras, vilket kan få negativa konsekvenser senare – inte minst för de barn som av misstag lagförs och straffas för brott efter praxis för myndiga. MoI har försökt etablera lokala kontor för att registrera alla barn på landsbygden med hjälp av byäldste (*malik*), men systemet fungerar inte fullt ut.³⁷³ I cirka 16 provinser fortskrider samarbetet mellan MoI och malik, andra lokala äldste och mullor. Kapacitetsbrister gör emellertid att många lokala myndigheter ogärna tar på sig fler arbetsuppgifter.³⁷⁴ Det ska dock i princip inte vara omöjligt för någon afghan att registrera sig hos MoI även om inte alla lokalkontor fungerar i de provinser med sämst säkerhetsläge. Det stora flertalet afghaner kan så också erhålla identitets- och passhandlingar. Handlingar kan kontrolleras, men det mesta kan också relativt lätt förfälskas. Bästa metoden att försöka kontrollera om födelsebevis och identitetskort är äkta är via MoI eller Ministry of Health:s Verification Unit. Dessa står i sin tur i kontakt med provinsernas/distriktens ”malik-kontor”.³⁷⁵ Det

går i princip att röra sig runt i landet utan ID-handlingar, men ett av de problem som uppstår är just att minderåriga utan handlingar frekvent frihetsberövas.³⁷⁶

Kommentarer avseende föräldralösa barn, vårdnad, barnhem mm

Medan det förekommer att icke-statliga aktörer dödar, för bort och förgriper sig sexuellt på barn, attackerar skolor och hälsoinstitutioner etc, är även polisen känd för att misshandla barn, enligt medarbetare vid UNICEF. Ett barn utan vårdnadshavare torde vara mycket utsatt i Afghanistan.³⁷⁷ Bl.a. medarbetare vid UNHCR i Kabul understryker dock att det i princip inte existerar några egentliga gatubarn i Afghanistan i den mening att de inte alls skulle ha ett hem att återvända till.³⁷⁸

Om ett barn blir föräldralöst följer vårdnaden normalt faderns sida av familjen, vilket i praktiken innebär att hon i första hand tas om hand av farmor eller annan nära släkting på faderns sida. I andra hand går vårdnaden till nära släktingar på moderns sida, efter traditionella sunnitiska familjerättsliga regelverk (*Hanafiskolan*) alternativt motsvarande shiitiska (*Jaafari*). Om vårdnaden av ett barn skulle ha tillfallit en person som, enligt traditionella mönster, inte skulle ha fått den, bör vårdnaden i alla händelser finnas registrerad. Registreringssystemet är gemensamt för olika sekter och alla kategorier av vårdnadsärenden kan, vid behov, hanteras vid afghansk civildomstol.³⁷⁹

I landet finns ett trettiootal offentliga institutioner för föräldralösa barn (till 18 års ålder). Standarden är generellt låg och bristen på resurser påtagliga. Enligt uppgift från Ministry of Education erhåller dock alla inneboende grundläggande utbildning. Såvitt kan bedömas är den dock inte bra och det förekommer uppgifter om övergrepp, dålig mat och brist på kläder mm.³⁸⁰ I grunden är barns rättigheter inget etablerat begrepp. Det finns visserligen någon form av offentliga barnhem i flertalet provinser, men inte sällan saknas där t.o.m. de mest rudimentära möjligheterna, som t.ex. att stanna permanent över natt. Frågan är då vilket skydd barnen har där. De flesta av de olika former av serviceinrättningar som existerar för barn i landet drivs dock egentligen inte av myndigheter utan av diverse NGO:s med klart varierande ambitionsnivå. Enligt UNICEF:s talespersoner är det i de allra flesta fall oerhört mycket bättre om barn reintegreras i existerande storfamiljer än att de tas om hand av någon form av institution. Det existerar idag försvinnande få sådana som håller måttet.³⁸¹ Barnhem kan nyttjas av fattiga familjer för att ge barnen skolgång och ett mål mat.³⁸² En av de eventuella undantagen kan vara Mazar-e-Sharif, där enligt uppgift både offentliga och ”privata” barnhem med relativt sett hög utvecklingsstandard finns. Vid behov av närmare utredning i den delen kan sådan göras via Sveriges ambassad i Kabul/PRT MeS och dialog med provinsguvernörens kontor.³⁸³

Konvertiter

Enligt företrädare för EUSR-kontoret i Kabul är konvertering från islam till annan religion en non-issue i Afghanistan och det är oklart huruvida konvertering förekommer i landet.³⁸⁴ Konvertering är inte tillåtet enligt islam och belagt med dödsstraff.³⁸⁵ Några samtalspartners framhåller att det i princip skulle vara otänkbart för en afghan att utmana islam genom att konvertera till en annan religion,³⁸⁶ medan t.ex. OSI understryker att det inte finns några kristna kyrkor för

afghaner i Afghanistan, möjligen i så fall för enskilda individer som blir inbjudna till någon av den internationella närvarans gudstjänster. Annars finns det bara en brittisk kyrkogård och en synagoga med tillhörande gravplats (i Herat) i hela landet. De eventuella konvertiter från islam till kristendom som skulle förekomma, och som inte frivilligt lämnar kristendomen för återgång till islam efter samtal med muslimska rättslärda, skulle löpa en överhängande risk för allvarliga repressalier eller t.o.m. att dödas i Afghanistan.³⁸⁷

HBT-personer

Migrationsverkets delegation har inte haft möjlighet att sammanträda med någon individ eller organisation som företräder homo-, bi- eller transpersoners (HBT-personers) intressen i Afghanistan. Så inte heller Sidas delegation (februari 2009), som dock noterar följande. Homosexualitet, i synnerhet kvinnlig, är tabu. Det förekommer ingen öppen aktivism för HBT-personers rättigheter i landet. Afghansk lagstiftning tar endast upp manlig homosexualitet, som var olaglig redan innan talibanregimen. Under den (1996-2001) var påföljden för manlig homosexualitet dödsstraff. Så är visserligen inte längre fallet enligt gällande strafflag. Högsta domstolens ordförande har dock enligt uppgift uttalat att manlig homosexualitet bör rendera i dödsstraff, vilket innebär osäkerhet kring vilken påföljd som gäller. Hittillsvarande avgöranden i det formella rättssystemet har enligt uppgift inneburit längre fängelsestraff men inga dödsstraff.³⁸⁸ Informationen ovan stämmer sammantaget väl överens med de få uttalanden verksdelegationens samtalspartners gjorde på temat.

Andra kategorier

Journalister

Afghanska journalister balanserar på slak lina när de rapporterar om konflikten. Det förekommer därför att de som uppfattas ta ställning för den ena eller andra parten hotas, frihetsberövas (av både AGE och NDS) och t.o.m. dödas (AGE). Så till vida – inte minst genom den själv censur problematiken innebär, inskränks också pressfriheten i landet.³⁸⁹

Det har tagits vissa steg i rätt riktning vad avser pressutvecklingen, men än är det långt kvar för att komma tillrätta med den själv censur som råder. Enligt medarbetare vid Institute for War & Peace Reporting (IWPR) i Kabul kan journalister generellt skriva fritt om även kontroversiella frågor rörande t.ex. familjerelaterade problem. Det finns dock några absoluta ”röda linjer” runt teman man inte skriver om. Man kan inte kritisera inflytelserika krigsherrar. Exempelvis var det en journalist som skrev om uzbekgeneral Dostums ansvar för tidigare massakrer på pashtuner i norr. Denne journalist blev sedermera tvungen att fly landet. Annars kan visserligen en krigsherre normalt i första hand kontrollera skeendet och nå personer i det egna distriktet, det område han kontrollerar.

Vidare kan internflykt fungera avseende journalister hotade av taliban; det finns många exempel på journalister från Helmand och andra platser i syd som skrivit om talibanproblemet, hotats, men sedan flyttat till och känner sig trygga i Kabul.³⁹⁰

Landdispyt/marktvist

Konflikter om mark påverkar samhällen i hela Afghanistan, inte sällan säkerhetssituationen och är ett vanligt skäl till varför afghaner lämnar sina hemorter och Afghanistan. Konflikter om mark uppstår bl.a. när afghaner som återvänder till hemlandet efter att ha vistats utomlands upptäcker att deras mark ockuperats av andra. Dessa konflikter hindrar och försvårar integreringen av internflyktingar och återvändare. I Afghanistan saknas ett tillförlitligt system för ägarregistrering av land vilket medför att konflikter ofta tar lång tid att lösa. För att lösa marktvister används i första hand traditionella konfliktlösningsmetoder (se ovan).³⁹¹ Generellt finns vilja hos lokalsamfundet att konflikter som kan lösas genom medling i jirga eller motsvarande löses så att inte eventuella schismer mellan familjer/klaner eskalerar och/eller blir utdragna. Traditionella mekanismer och fora (shura/jirga) för att hantera konflikter och tvistemål fungerar även över gräns för etnisk grupp och sekt. Vidare konstateras att en konflikt om land på bynivå, som inte löser sig, visserligen utgör ett allvarligt problem i sig, men sannolikt kan upphöra att utgöra ett hot (annat än ekonomiskt) vid flytt till en större stad som Kabul.³⁹²

Utomäktenskapliga relationer

Afghanistan är i grunden ett mycket konservativt samhälle där det är mycket viktigt att upprätthålla familjens heder. Frågor om äktenskap och relationer avhandlas vanligen genom förhandlingar och överenskommelser mellan familjerna. En relation som ingås utan berörda familjers samtycke hotar familjehedern och betraktas särskilt på landsbygden som något mycket allvarligt. När en sådan relation upptäcks försöker inblandade familjer vanligen lösa den uppkomna situationen genom förhandlingar som kan resultera i att paret gifter sig eller att familjerna kompenserar varandra, t.ex. genom att utbyta kvinnor, trots att det är förbjudet enligt afghansk lag. Det inblandade paret riskerar sannolikt att straffas men det beror på de enskilda omständigheterna vilket straff paret kan drabbas av. På landsbygden riskerar paret att stenas till döds.³⁹³

Etniska friktioner och blandäktenskap

Enligt afghanska analytiker vid Sveriges ambassad i Kabul existerar inga exakta uppgifter om fördelningen av population efter etnisk och religiös grupp, inte heller generellt fullt tillförlitligt folkbokföringssystem. Uppskattningarna om hur många shiiter som finns i landet idag varierar stort mellan 12-28%, övriga skulle i princip i huvudsak vara sunniter. De motsättningar som förekommer mellan olika etniska grupper, t.ex. hazaras och pashtuner bygger idag inte i första hand/renodlat på etnisk identitet och/eller religion (generellt shia respektive sunni) i sig. Motsättningar mellan olika folkgrupper förekommer, t.ex. mellan hazaras och kuchis i Wardak, men grunderna för dessa motsättningar ska i första hand ses som dispyt om land och/eller politiska. F.n. nyttjas traditionella mekanismer (shura/jirga) för att hantera konflikten i fråga, som ett exempel där förhandlingar sker över gräns för etnisk grupp och sekt.³⁹⁴

Äktenskap över etniska och religiösa gränser, s.k. blandäktenskap är inte vanligt förekommande men inte heller "udda". Det förekommer dock främst i urbana miljöer. Ett sådant äktenskap skulle kunna utgöra ett problem för föräldrarna/paret men generellt inte för ett barn fött i sådant äktenskap.³⁹⁵ Äktenskapets

godkännande och acceptansen för det i samhället runtomkring är i första hand en fråga för parternas egna familjer. Har de accepterat äktenskapet så har i regel ingen annan heller några invändningar. Skilsmässa är generellt aldrig eftersträvarsvärt i någon av de etniska/religiösa samfundet i Afghanistan. Skilsmässor är sällsynta men förekommer i mindre traditionalistiska miljöer, bl.a. i Kabul. Det är inte troligt att en person som har t.ex. en far som är hazar och en mor som är pashtun skulle möta några särskilda problem eller hinder pga. det i sig, ens i lokalsamfundet.³⁹⁶

Återvändande

Afghaner som återvänder med flyg till Afghanistan från andra länder får normalt inte några problem med myndigheterna vid ankomsten till flygplatsen. Enligt Ministry of Refugees and Repatriation (MoRR) i Mazar-e-Sharif förekommer ingen särskild utredning vid ankomst/återvändande till landet.³⁹⁷ Enligt MoRR i Kabul blir afghaner som återvänder med flyg till Kabuls flygplats intervjuade av polisen vid ankomsten. Intervjun syftar bl.a. till att ta reda på att personen är afghansk medborgare. I normala fall är det en snabb och okomplicerad procedur, men i vissa fall, t.ex. om personen inte möts av anhöriga och återvändandet inte har skett med bistånd av IOM eller UNHCR kan intervjun dra ut något på tiden. I mer komplicerade fall, i synnerhet vid fråga om brottsmisstanke och/eller där dokumentation saknas eller det annars finns anledning att anta att personen i fråga inte hör hemma i Afghanistan, kan ärenden hänvisas till åklagare. Vid sådant fall kan processen ta lång tid, vilket följaktligen även utsträcker tid i förvar.³⁹⁸ Enligt företrädare för de norska och brittiska ambassaderna i Kabul finns inga uppgifter om att personer som återvänder behandlas inhumant av afghanska myndigheter vid ankomsten till Kabuls flygplats.³⁹⁹

Medarbetare vid UNHCR uppgav dock att det kan förekomma att afghaner som återvänder till Afghanistan från t.ex. Europa drabbas av hot eller andra problem eftersom en sådan person antas ha pengar.⁴⁰⁰ Företrädare för Norges och Sveriges ambassader i Kabul berörde vidare att en person som återsänds till Afghanistan från Sverige känt sig hotad och därför bett svenska ambassaden om hjälp. Eventuella hot mot afghaner som återvänder kan som sagt ha att göra med att de antas ha pengar.⁴⁰¹ Företrädare för Nederländernas ambassad uppgav sig aldrig ha hört talas om att afghaner som återvänder till Afghanistan skulle ha fått särskilda problem efter ankomsten till Kabul.⁴⁰²

Avslutande kommentarer

Risken finns att situationen eskalerar/förvärras i vissa provinser innan den blir bättre i och med att konfrontationsfrekvensen inledningsvis lär öka i takt med ISAF:s och ANSF:s truppförstärkningar 2010. Samtidigt varierar säkerhetsläget stort i olika delar av landet. Epicentrum ligger fortfarande i första hand i de södra och (i andra hand) sydöstra provinserna av landet, där följaktligen också begreppen ”utdragna och alltjämt pågående stridigheter” och ”urskillningslöst” våld är relevanta med större geografisk utbredning än i andra regioner, medan allvarliga men mer ”sporadiska och isolerade våldshandlingar”, med få undantag, äger rum i stora flertalet av landets provinser. Tendens till viss spridning norrut och västerut i landet kan skönjas. Detta innebär emellertid inte alltid att genomsnittsafghanen drabbas direkt. Många människor i mindre

instabila områden kan de facto fortsätta sina liv som tidigare utan markant påverkan, medan de som befinner sig i konfliktens epicentrum och samtidigt utmanar rådande (o)ordning löper överhängande risk att skadas till liv och lem. I och kring epicentrum finns också en högre andel av de indirekt påverkade av AGE-operationer, genom skador på infrastruktur, förstörda utkomstmöjligheter, brist på praktiska möjligheter att röra sig utan rädsla för trakasserier eller bombattentat, brist på tillgång till hälso- och sjukvård, utbildning och annan grundläggande samhällsservice.

Med hänsyn till konfliktens komplexitet variationer över tid och i intensitet, viss förekomst av osäkerhet hos såväl inhemsk som internationell expertis/vederhäftiga källor samt brister i inhämtning av information som tillkommer i och med att många områden i landet idag är svårbesökta för både afghanska analytiker och civila utlännningar, saknas här underlag för att göra initierade bedömningar på stads- eller distriktsnivå.

Sammanfattande bedömning provinser

Med hänsyn tagen till rättsligt väsentliga faktorer såsom stridernas intensitet/karaktär och de risker de medför för civilbefolkningen (j.fr. MiÖD/UM 133-09, not 1.) kan sägas att säkerhetsläget (och brister vad avser andra mänskliga rättigheter, undermåligt skydd från rättsvårdande myndigheter mm) är alarmerande i provinserna Helmand (syd), Kandahar (syd), Uruzgan (syd) och Zabul (syd), och mycket allvarligt i Ghazni (sydost) (*i första hand i den södra delen av provinsen*), Paktika (sydost), Paktya (sydost), Khost (sydost), Kunar (öst) och Farah (väst).

Om än generellt på en något lägre intensitetsnivå, är motsättningarna också mycket allvarliga och säkerhetssituationen tydligt försämrade i Wardak och Logar (öst-centralt) samt, kanske i synnerhet, Kunduz (nordost); likartade karaktäristika som i Kunduz tenderar att framträda i Baghlan (nordost).

En inte alltid väsensskild situation, dock över tid tydligare präglad av (visserligen i sig allvarliga men) mer sporadiska våldshändelser jämte bristfälligt skydd från rättsvårdande myndigheter (j.fr. prop. 2009/10:31, s. 115 ff) karaktäriserar Nimroz (syd), Kabul (öst-centralt) Kapisa (öst-centralt), Parwan (öst-centralt), Laghman (öst), Nangarhar (öst), Nuristan (öst), Faryab (norr), Jawzjan (norr) och Badghis (väst).

Situationen i Sari Pul (norr), Samangan (norr), Ghor (väst – *central*) och (lejonparten av) Day Kundi (syd- *central*) framstår generellt som något mindre instabil, med mindre utbredda motsättningar och relativt få incidenter som drabbar civila.

Situationen i Bamyan (central), Panjshir (öst-*central*), Badakhshan (nordost), Takhar (nordost), Balkh (norr) och Herat (väst – som visserligen drabbats av ett antal illavarslande incidenter 2009) präglas till största delen av bättre stabilitet, med mer begränsade motsättningar och få incidenter som drabbar civila samt, i t.ex. Balkh och Herat, av (marginellt) högre ambition och förmåga hos myndigheter/polis.

Källor och referenser

Möten i Afghanistan 29 november till 8 december 2009

Afghan Independent Human Rights Commission (AIHRC) (091201) – Kabul.
Afghanistan, Independent Administrative Reform and Civil Service Commission (IARCSC) (091203) – Kabul.
Afghanistan, Ministry of Foreign Affairs (MFA) (091203) – Kabul.
Afghanistan, Ministry of Refugees and Repatriation (MORR) (091203) – Kabul.
Afghanistan, Ministry of Refugees and Repatriation (MORR), Balkh Directorate of Refugees & Repatriation (091205) – Mazar-e-Sharif.
Institute for War & Peace Reporting (IWPR) – (091203) – Kabul.
International Committee of the Red Cross (ICRC) (091201) – Kabul.
International Organization for Migration (IOM) (091201) – Kabul.
International Security Assistance Force (ISAF), HQ (091201) – Kabul.
International Security Assistance Force (ISAF), PRT MeS (091206) – Mazar-e-Sharif.
Nederländernas ambassad i Kabul (091130).
Norges ambassad i Kabul (091208) – Kabul.
Norwegian Refugee Council (091202) – Kabul.
Norwegian Refugee Council, Information Counselling and Legal Assistance Program (091205) – Mazar-e-Sharif.
Office of the Special Representative of the European Union for Afghanistan (EUSR) (091203) – Kabul.
Open Society Institute Afghanistan (OSI) (*Transnational Justice*) (091208) – Kabul.
Person som återvänt till Parwan efter asylprocess i Nederländerna och Sverige/IOM Office (091208) – Kabul.
Save the Children (Sweden & Norway) (091202) – Kabul.
Storbritanniens ambassad i Kabul (091208) – Kabul.
Svenska Afghanistankommittén (SAK) (091202) – Kabul.
Svenska Afghanistankommittén (SAK)/lokalanställda afghaner (091206) – Mazar-e-Sharif.
Sveriges ambassad i Kabul/afghanska analytiker och utsända (091129-1204).
UN Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA) (091130) – Kabul.
UN Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA), Northern Region (091206) – Mazar-e-Sharif.
UNHCR BO Kabul (091130) – Kabul.
UNHCR Sub-Office, Mazar-e-Sharif (091206) – Mazar-e-Sharif.
UNICEF Afghanistan (091202) – Kabul.
UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), Sub-Office, Kunduz (091206-07) – Mazar-e-Sharif.
Women for Afghan Women (091201) – Kabul.

Övrigt material, bakgrund och referenser

Afghan Independent Human Rights Commission (AIHRC) (december 2008), *Insurgent Abuses Against Afghan Civilians*.
Afghan Independent Human Rights Commission (AIHRC) (december 2008), *From Hope to Fear: An Afghan Perspective on Operations of Pro-Government Forces in Afghanistan*.

- Afghanistan Conflict Monitor (100106), "2009 Worst Year for Afghan Children: ARM", <http://www.afghanconflictmonitor.org/2010/01/2009-worst-year-for-afghan-children-arm.html> [kontr. 1001].
- AKE Intelligence (november2009), "Afghanistan: Risk Level" [karta]/Landinfo (100114), *Sikkerhetsrapport for Afghanistan - oktober 2008-november 2009*, s. 32: http://www.landinfo.no/asset/1104/1/1104_1.pdf [kontr. 100122].
- Aljazeera (091127), "Hundreds 'deserting' Afghan Taliban": <http://english.aljazeera.net/news/asia/2009/11/20091126102123782750.html> [kontr. 0912].
- Aljazeera (091215), "Deaths as blast hits Afghan capital": <http://english.aljazeera.net/news/asia/2009/12/2009121553832185390.html> [kontr. 0912].
- Aljazeera (091216), "Afghan police killed in bomb attack": <http://english.aljazeera.net/news/asia/2009/12/2009121693756981183.html> [kontr. 0912].
- Aljazeera (091221), "Taliban clash with Afghan forces": <http://english.aljazeera.net/news/asia/2009/12/2009122173213636208.html> [kontr. 0912].
- Aljazeera (091231), "Afghan civilians killed in air raid": <http://english.aljazeera.net/news/asia/2009/12/2009123182352886496.html> [kontr. 0912].
- Aljazeera (091231), "Afghans angry over civilian deaths": <http://english.aljazeera.net/news/asia/2009/12/20091231112936836689.html> [kontr. 0912].
- Aljazeera (091231), "Americans killed in Afghan attacks": <http://english.aljazeera.net/news/asia/2009/12/20091230195938739691.html> [kontr. 0912].
- Aljazeera (091231), "Canadians killed in Afghan attacks": <http://english.aljazeera.net/news/asia/2009/12/2009123114949615593.html> [kontr. 0912].
- Aljazeera (100118), "Gun battles rage in Afghan capital": <http://english.aljazeera.net/news/asia/2010/01/201011854446990817.html> [kontr 100118].
- The Asia Foundation (2009), *Afghanistan in 2009: A Survey of the Afghan People*: <http://www.asiafoundation.org/country/afghanistan/2009-poll.php> [kontr. 0912].
- BBC News, South Asia (2009), "Afghan troop map: US and NATO deployments": http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/8389351.stm [kontr. 100117].
- Fänge, Anders/Afghanistan Analysts Network (AAN) (januari 2010), "The State of the Afghan State", AAN Diskussion Paper Series: <http://www.aan-afghanistan.org>.
- iCasualties.org (100113), "Operation Enduring Freedom": <http://www.icasualties.org/OEF/ByProvince.aspx> [kontr. 100113].
- Institute for the Study of War (090415), "Regional Command South, East, Capital, North, West", "Provinces": <http://www.understandingwar.org/> ...[kontr. 100113].
- Khan, M Ilyas (uppd. 091201)/BBC News, South Asia, "The Afghan-Pakistan militant nexus": http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/7601748.stm#kandahar [kontr. 0912].
- Oxfam International (november 2009), *The Cost of War: Afghan Experiences of Conflict, 1978 – 2009*.
- Sida (februari 2009), *Afghanistan: Sida Country Gender Profile – Afghanistan*.

UN Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA) (100113), *Afghanistan: Annual Report on Protection of Civilians in Armed Conflict, 2009*, UNAMA, Human Rights, Kabul, January 2009 [Lifos 22077]:

<http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/human%20rights/Protection%20of%20Civilian%202009%20report%20English.pdf> [kontr. 100113].

Övrigt:

UNAMA (100120), e-korrespondens med medarbetare vid UNAMA, Human Rights/Protection, Kabul [dnr: 15-2010-2067].

UN General Assembly/Security Council (22 September 2009), *Report of the Secretary-General*: "The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security", A/64/364-S/2009/475.

UN Office on Drugs and Crime (UNODC) (100111), "Anti-Corruption Efforts in Afghanistan – Code of Ethics":

http://www.unodc.org/afghanistan/en/frontpage/2010/January/Code_of_Ethics.html [kontr. 100120].

Länkar

Afghan Conflict Monitor: <http://www.afghanconflictmonitor.org>

Afghan Independent Human Rights Commission (AIHRC): <http://www.aihrc.org.af>

The Afghan NGO Safety Office (ANSO): <http://www.afgnsso.org/>

Afghanistan Analysts Network (AAN): <http://www.aan-afghanistan.org>

Afghanistan, Ministry of Justice (MOJ): <http://www.moj.gov.af/>

Afghanistan Rights Monitor (ARM): <http://www.arm.org.af/>

Institute for War & Peace Reporting (IWPR): <http://www.iwpr.net>

International Security Assistance Force (ISAF): <http://www.nato.int/ISAF/>

Pajhwok Afghan News: <http://www.pajhwok.com/>

Quqnoos: <http://www.quqnoos.com/>

UN Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA): <http://www.unama-afg.org>

UN Development Fund for Women (UNIFEM): <http://afghanistan.unifem.org>

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA):

<http://www.ochaonline.un.org/afghanistan/Home/tabid/5287/language/en-US/Default.aspx>

UN Office for Drugs and Crime (UNODC):

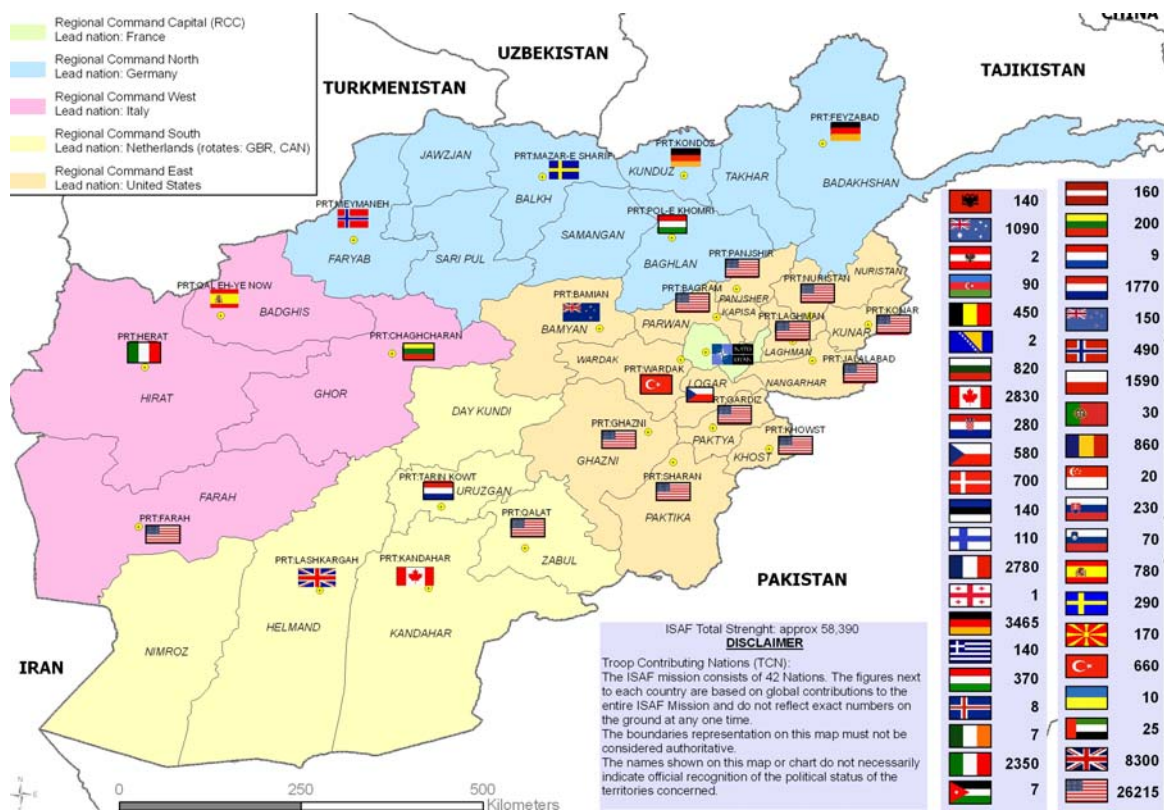
<http://www.unodc.org/afghanistan/index.html>

Women for Afghan Women: <http://www.womenforafghanwomen.org>

Karta/ ISAF, provinser och regional ansvarsfördelning i Provincial Reconstruction Teams (PRT) nedan:

(Observera att siffrorna över truppbidrag från olika länder är inaktuella.

Avseende hösten 2009, se vidare information i fotnot nr. 7)

International Security Assistance Force (ISAF): <http://www.nato.int/ISAF/>

Noter:

¹ = 1) Utdragna och alltjämt pågående stridigheter mellan väpnade regeringsstyrkor och en eller flera andra organiserade väpnade grupper eller mellan två eller flera sådana grupper som strider mot varandra. 2) Striderna är av sådan karaktär att de går utöver vad som kan klassas som inre oroligheter eller vad som endast utgör sporadiska eller isolerade våldshandlingar. 3) Civilbefolkningens situation är sådan att det våld som konflikten för med sig är urskillningslöst och så allvarligt att det finns grundad anledning att förmoda att en civilperson genom sin blotta närvaro skulle löpa en verklig risk att utsättas för ett allvarligt och personligt hot mot liv eller lem (4 kap. 2 § andra stycket 1 utlänningslagen / UM 133-09, UM 334-09 och UM 8628-08 av den 6 oktober 2009).

² = sådana motsättningar som bottnar i bl.a. politisk instabilitet i hemlandet där maktförhållandena är sådana att rättssystemet inte opartiskt värnar befolkningens grundläggande mänskliga rättigheter. Det kan här röra sig om en konflikt mellan olika befolkningsgrupper, mellan en befolkningsgrupp i en del av landet och statsmakten eller mellan å ena sidan staten eller en befolkningsgrupp i landet och å andra sidan en annan stat, som dock inte nått en sådan nivå att en väpnad konflikt kan anses föreligga. Bestämmelsen avser att ge skydd mot allvarliga övergrepp. De övergrepp som avses är t.ex. repressalier, rättsövergrepp och trakasserier. Det kan röra sig om

såväl godtyckliga som systematiska övergrepp som det till följd av maktförhållandena i landet inte finns möjlighet för den enskilde att skydda sig mot eller få rättelse för (4 kap. 2 a § andra stycket 2 utlänningslagen, jfr. prop. 2004/05:170 s. 274 och prop. 2009/10:31, s. 115 ff).

³ Att Mullah Omar i juli 2009 gav ut texten *The Islamic Emirate of Afghanistan Rules for Mujaheddin*, en slags uppträdandekod för distribution till de afghanska taliban i syfte att minska antalet civila offer, förefaller därmed hittills ha haft begränsad effekt. Ansvaret för 596 (25%) av de civila dödsoffren kan enligt UNAMA tillskrivas afghanska säkerhetsstyrkor/ISAF (en 28-procentig minskning jämfört med 2008), medan återstående 186 (8%) utgör svårbedömda fall där personer hamnat i korselden och/eller dödats av explosioner (UNAMA, 100113: <http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/human%20rights/Protection%20of%20Civilian%202009%20report%20English.pdf>).

⁴ Minst 345 enligt UNAMA (100113) upp till 1050 (3 per dag) enligt Afghanistan Rights Monitor (ARM)/Afghanistan Conflict Monitor (100106).

⁵ iCasualties.org (100113).

⁶ Afghan National Security Forces (ANSF) utgörs i huvudsak av Afghanska armén (Afghan National Army/ANA), f.n. c:a 92 000 man (ambitionen är att dessa ska ha utökats till 134 000 man i december 2011 och ev. 240 000 under 2012), afghanska polisen (Afghan National Police/ANP), f.n. c:a 84 000 personer (tänkt att utökas till 160 000 år 2012) (Afghanistan, MOI), samt National Department of Security (NDS) (UNAMA, 100113).

⁷ International Security Assistance Force (ISAF), som är en NATO-ledd internationell militärstyrka på FN-mandat, består f.n. av över 80 000 personer, varav drygt hälften från USA och hälften från 42 andra länder. Storbritannien har den näst största styrkan inom ISAF, följt av Tyskland, Frankrike, Kanada och Italien. Inom ISAF utgörs den nordiska representationen av Danmark, med c:a 700 personer, liksom Norge och Sverige, med knappt 500 personer vardera (Sverige har f.n. 430, men kan komma att öka styrkan till 1000 man 2010), och Finland med c:a 200. Majoriteten av den multinationella styrkan är indelad i 26 s.k. Provincial Reconstruction Teams (PRT) med mikroregionalt ansvar för normalisering under fem regionala kommandon. Mandatområdet för svenska PRT, med bas i Mazar-e-Sharif (MeS), sträcker sig över provinserna Balkh, Jawzjan, Samangan och Sari Pul i norra sektorn (där även bl.a. Finland och Tyskland opererar). US Forces Afghanistan (USFOR-A) motsvarar kommandot för de amerikanska styrkorna i Afghanistan. Operation Enduring Freedom (OEF), som är en amerikansk insats (c:a 30 000 man med ett mer offensivt uppdrag i främst östra delarna av Afghanistan, ligger sedan oktober 2008 inordnat under USFOR-A-kommandot, som i likhet med ISAF leds av USA-general McChrystal). Den nya amerikanska Afghanistanstrategin innebär bl.a. att ytterligare c:a 40 000 soldater, varav 34 000 amerikanska, adderas de närmaste två åren. Utöver dessa återfinns även ett okänt antal operativa från andra främst amerikanska underrättelseorganisationer (främst CIA) i landet. Samtliga ovan nämnda brukar beskrivas som "Pro-Government forces (PGF)" (ISAF/NATO/UNAMA, 100113).

⁸ AGE-grupperna är många, men utgörs grovt sett av mer eller mindre ideologiska taliban (i sin tur indelade i fyra olika klanbaserade pashtunska subgrupper) vid sidan av Hizb-e-Islami (Gulbuddin Hekmatyar), Jalaluddin Haqqani-nätverket (beskrivs ofta också som taliban), andra rent kriminella grupper (narkotika- och människohandlare) och s.k. utländska stridande (läs al-Qaida) från ett okänt antal olika länder. Så länge de alla håller sig till den regeringsfientliga linjen applåderas de och stöds/lämnas i fred av ideologiska taliban (afghansk analytiker vid Sveriges ambassad i Kabul, 091129, afghansk analytiker vid IWPR i Kabul, 091203, AIHRC, 091201, och medarbetare vid SAK, 091202). Utöver dessa finns också många lokala medborgargardesliknande grupper, särskilt i syd, varav vissa beväpnade av ANSF och USFOR-A (UNAMA, 100113), samt mer eller mindre regeringstroga miliser i praktiken mest trogna mäktiga lokala krigsherrar (inte minst i norr) (uppgiftslämnare, möten, 091129-091208).

⁹ Notervärt i denna del är dock att mer än 100 av de slumpmässigt utvalda undersökningsplatserna i landet inte kunde besökas av The Asia Foundation's researchers år 2009.

¹⁰ The Asia Foundation (2009).

¹¹ ISAF HQ (091201).

¹² Institute for the Study of War (090415).

¹³ SAK (091202), UNAMA (091130), m.fl..

¹⁴ Afghanistans minoriteter fördelas i princip enligt följande: *Pashtuner* (c:a 42%), majoritet pashtutalande sunnimuslimer bosatta i södra och östra delarna av landet, mindre fickor i norr; *tadjiker* (c:a 27%), majoritet daritalande sunnimuslimer bosatta i norra och nordvästra delarna av landet (persiskt påbrå); *hazaras* (c:a 9%), majoritet daritalande shiamuslimer bosatta i de centrala höglandsprovinserna (mongoliskt påbrå); *uzbeker* (c:a 9%), majoritet uzbekisktalande

sunnimuslimer bosatta på slättlandet norr om Hindu Kush (turkiskt påbrå); övriga (turkmen, aimaq, baluchi, nuristani, kizilibash m.fl., c:a 13%) (CIA WFB, UNDP, 2008).

¹⁵ ISAF HQ (091201), UNAMA (091130), Nederländernas ambassad i Kabul (091130), UNAMA (100113) m.fl.

¹⁶ SAK (091202), UNAMA (091130).

¹⁷ AIHRC (december 2008), AIHRC (091201), SAK (091202), UN General Assembly/Security Council (090922), UNAMA (100113).

¹⁸ J.fr. även UNODC (100111).

¹⁹ AIHRC (december 2008), AIHRC (091201).

²⁰ UNAMA (091130), IWPR (091203). Avseende grupperingarna, se not 3 (angående AGE) ovan.

²¹ *Improvised Explosive Device* (IED) är en bomb konstruerad och använd på andra sätt än i konventionella militära operationer. IED:s kan även vara en självmordsbomb, s.k. Body-Bourne ... (BBIED) eller Vehicle-Bourne ... (VBIED).

²² UNAMA (100113).

²³ UNAMA (Op.cit.).

²⁴ ISAF HQ (091201). Avseende regioner här benämnda Syd, Öst, Norr och Väst, se karta (ISAF) bilagd under källor och referenser. J.fr. också nedan länkad karta över "risknivåer"/BBC News, South Asia (2009), "Afghan troop map: US and NATO deployments":

http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/8389351.stm [kontr. 100117].

²⁵ UNAMA (100120).

²⁶ UNAMA (091130).

²⁷ UNAMA (091130), SAK (091202), UNAMA (091206) och OCHA (091206).

²⁸ ICRC (091201), ISAF HQ (091201), UNAMA (091130), UNHCR (091130).

²⁹ ISAF PRT MeS (091206).

³⁰ SAK (091202).

³¹ Nederländernas ambassad i Kabul (091130), UNHCR (091130), UNHCR (091206).

³² ISAF PRT MeS (091206).

³³ UNAMA (091206), OCHA (091206-07)

³⁴ UNAMA , OCHA (Op.cit.).

³⁵ Möten (091129-1208), UNAMA (100120).

³⁶ Institute for the Study of War (090415).

³⁷ AIHRC (december 2008), AIHRC (091201), SAK (091202).

³⁸ ISAF HQ (091201). Enligt uppgift finns dock fortfarande en amerikansk marinkårsstyrka kvar i centrala Delaram, Nimroz, vilket ogillas av lokalbefolkningen (UNAMA, 100113).

³⁹ iCasualties.org (100113). Det förekommer vissa brister i iCasualties statistiska redovisning. En av dem är att det totalt förekommer minst 27 offer där provins inte kunnat redovisas ("unknown").

⁴⁰ UNAMA (100120).

⁴¹ Den allmänna/relativa risknivån i provinsen värderas av AKE Intelligence (november 2009) som hög.

⁴² Institute for the Study of War (090415).

⁴³ Khan (uppd. 091201)/BBC News South Asia.

⁴⁴ IWPR (091203).

⁴⁵ AIHRC (december 2008), AIHRC (091201).

⁴⁶ ISAF HQ (091201).

⁴⁷ UNAMA (100113).

⁴⁸ ISAF HQ (091201).

⁴⁹ UNAMA (091130).

⁵⁰ Nederländernas ambassad i Kabul (091130), ICRC (091201), SAK (091202).

⁵¹ IWPR (091203).

⁵² UNAMA (100120).

⁵³ UNAMA (100113), Aljazeera (091231).

⁵⁴ iCasualties.org (100113).

⁵⁵ Allmän/relativ risknivå - hög (AKE Intelligence, november 2009).

⁵⁶ Institute for the Study of War (090415).

⁵⁷ Khan (uppd. 091201)/BBC News South Asia.

⁵⁸ AIHRC (december 2008), AIHRC (091201).

⁵⁹ ISAF HQ (091201).

-
- ⁶⁰ UNAMA (091130).
⁶¹ Nederländernas ambassad i Kabul (091130), ICRC (091201), SAK (091202).
⁶² IWPR (091203).
⁶³ UNHCR (091206).
⁶⁴ UNAMA (100120).
⁶⁵ UNAMA (100113), Aljazeera (091231).
⁶⁶ iCasualties.org (100113).
⁶⁷ Allmän/relativ risknivå – hög (AKE Intelligence, november 2009).
⁶⁸ Institute for the Study of War (090415).
⁶⁹ Khan (uppd. 091201)/BBC News South Asia.
⁷⁰ Institute for the Study of War (Op.cit).
⁷¹ AIHRC (december 2008), AIHRC (091201).
⁷² ISAF HQ (091201).
⁷³ UNAMA (091130).
⁷⁴ Nederländernas ambassad i Kabul (091130), ICRC (091201), SAK (091202).
⁷⁵ The Asia Foundation (2009).
⁷⁶ UNAMA (100120).
⁷⁷ UNAMA (100113).
⁷⁸ iCasualties.org (100113).
⁷⁹ Allmän/relativ risknivå – hög (AKE Intelligence, november 2009).
⁸⁰ Institute for the Study of War (090415).
⁸¹ Khan (uppd. 091201)/BBC News South Asia.
⁸² UNAMA (100113).
⁸³ AIHRC (december 2008), AIHRC (091201).
⁸⁴ ISAF HQ (091201).
⁸⁵ UNAMA (091130).
⁸⁶ SAK (091202).
⁸⁷ The Asia Foundation (2009).
⁸⁸ UNAMA (100120).
⁸⁹ UNAMA (100113).
⁹⁰ iCasualties.org (100113).
⁹¹ Allmän/relativ risknivå – hög (AKE Intelligence, november 2009).
⁹² Möten (091129-1208), UNAMA (100120).
⁹³ Institute for the Study of War (090415).
⁹⁴ Khan (uppd. 091201)/BBC News South Asia.
⁹⁵ AIHRC (december 2008), AIHRC (091201).
⁹⁶ SAK (091202).
⁹⁷ Sveriges ambassad i Kabul (091202), ISAF HQ (091201).
⁹⁸ UNAMA (100120).
⁹⁹ UNAMA (100113).
¹⁰⁰ iCasualties.org (100113).
¹⁰¹ Allmän/relativ risknivå – hög (AKE Intelligence, november 2009).
¹⁰² Institute for the Study of War (090415).
¹⁰³ Khan (uppd. 091201)/BBC News South Asia.
¹⁰⁴ AIHRC (december 2008), AIHRC (091201).
¹⁰⁵ ISAF HQ (091201).
¹⁰⁶ UNAMA (091130).
¹⁰⁷ ICRC (091201), SAK (091202).
¹⁰⁸ The Asia Foundation (2009).
¹⁰⁹ UNAMA (100120).
¹¹⁰ UNAMA (100113).
¹¹¹ iCasualties.org (100113).
¹¹² Allmän/relativ risknivå – hög (AKE Intelligence, november 2009).
¹¹³ Institute for the Study of War (090415).
¹¹⁴ Khan (uppd. 091201)/BBC News South Asia.
¹¹⁵ AIHRC (december 2008), AIHRC (091201).
¹¹⁶ ISAF HQ (091201).

-
- ¹¹⁷ UNAMA (091130).
¹¹⁸ ICRC (091201), SAK (091202).
¹¹⁹ UNAMA (100113), Aljazeera (091221).
¹²⁰ iCasualties.org (100113).
¹²¹ Allmän/relativ risknivå – hög (AKE Intelligence, november 2009).
¹²² Institute for the Study of War (090415).
¹²³ Khan (uppd. 091201)/BBC News South Asia.
¹²⁴ ISAF HQ (091201).
¹²⁵ UNAMA (091130).
¹²⁶ AIHRC (091201).
¹²⁷ SAK (091202).
¹²⁸ UNAMA (100120).
¹²⁹ UNAMA (100113).
¹³⁰ iCasualties.org (100113), Aljazeera (091231).
¹³¹ Allmän/relativ risknivå – hög (AKE Intelligence, november 2009).
¹³² Möten (091129-1208), UNAMA (100120).
¹³³ Institute for the Study of War (090415).
¹³⁴ Khan (uppd. 091201)/BBC News South Asia.
¹³⁵ AIHRC (december 2008).
¹³⁶ ISAF HQ (091201).
¹³⁷ ICRC (091201), SAK (091202).
¹³⁸ UNHCR (091206).
¹³⁹ UNAMA (091130), Sveriges ambassad i Kabul (091204).
¹⁴⁰ UNAMA (100120).
¹⁴¹ UNAMA (100113).
¹⁴² iCasualties.org (100113).
¹⁴³ Allmän/relativ risknivå – hög (AKE Intelligence, november 2009).
¹⁴⁴ Institute for the Study of War (090415).
¹⁴⁵ Khan (uppd. 091201)/BBC News South Asia.
¹⁴⁶ AIHRC (december 2008), AIHRC (091201).
¹⁴⁷ ISAF HQ (091201).
¹⁴⁸ ICRC (091201), SAK (091202), m.fl..
¹⁴⁹ UNAMA (100120).
¹⁵⁰ iCasualties.org (100113).
¹⁵¹ Allmän/relativ risknivå – hög (AKE Intelligence, november 2009).
¹⁵² Institute for the Study of War (090415).
¹⁵³ ISAF HQ (091201).
¹⁵⁴ ICRC (091201).
¹⁵⁵ I sammanhanget kan noteras att afghansk individ som återvänt efter asylprocess i Sverige har valt att flytta tillbaka till Parwan bl.a. för att etablera egen näringsverksamhet i provinsen (person som återvänt efter asylprocess i Nederländerna och Sverige/IOM Office, 091208).
¹⁵⁶ SAK (091202).
¹⁵⁷ Institute for the Study of War (090415), UNAMA (100120).
¹⁵⁸ iCasualties.org (100113).
¹⁵⁹ Allmän/relativ risknivå – låg (AKE Intelligence, november 2009).
¹⁶⁰ Institute for the Study of War (090415).
¹⁶¹ AIHRC (december 2008).
¹⁶² Samfällt, primärkällor.
¹⁶³ UNAMA (091130).
¹⁶⁴ UNAMA (100120).
¹⁶⁵ UNAMA (100113), Aljazeera (091215 och 100118). I tillägg kan nämnas att det i skrivande stund, 18/1 2010, pågår strider i centrala Kabul [med enligt preliminära uppgifter ett tiotal döda] efter att vad som uppges vara ett tjugotal taliban riktat en serie attacker mot vitala regeringsmål i stadskärnan (Aljazeera, 100118).
¹⁶⁶ iCasualties.org (100113).
¹⁶⁷ Allmän/relativ risknivå – låg (AKE Intelligence, november 2009).
¹⁶⁸ Institute for the Study of War (090415).

-
- ¹⁶⁹ ISAF HQ (091201), ICRC (091201).
¹⁷⁰ UNAMA (100120).
¹⁷¹ iCasualties.org (100113).
¹⁷² Institute for the Study of War (090415).
¹⁷³ ISAF HQ (091201).
¹⁷⁴ The Asia Foundation (2009).
¹⁷⁵ iCasualties.org (100113).
¹⁷⁶ Möten (091129-091208), UNAMA (100120).
¹⁷⁷ Institute for the Study of War (090415).
¹⁷⁸ AIHRC (december 2008).
¹⁷⁹ ISAF HQ (091201).
¹⁸⁰ UNAMA (100120).
¹⁸¹ UNAMA (100113).
¹⁸² iCasualties.org (100113).
¹⁸³ Allmän/relativ risknivå – medelhög (AKE Intelligence, november 2009).
¹⁸⁴ Institute for the Study of War (090415).
¹⁸⁵ Khan (uppd. 091201)/BBC News South Asia.
¹⁸⁶ AIHRC (december 2008), AIHRC (091201).
¹⁸⁷ ISAF HQ (091201).
¹⁸⁸ iCasualties.org (100113).
¹⁸⁹ Allmän/relativ risknivå – medelhög (AKE Intelligence, november 2009).
¹⁹⁰ Institute for the Study of War (090415).
¹⁹¹ AIHRC (december 2008).
¹⁹² ISAF HQ (091201).
¹⁹³ ICRC (091201), SAK (091202).
¹⁹⁴ UNAMA (100120).
¹⁹⁵ iCasualties.org (100113).
¹⁹⁶ Allmän/relativ risknivå – medelhög (AKE Intelligence, november 2009).
¹⁹⁷ Institute for the Study of War (090415).
¹⁹⁸ Khan (uppd. 091201)/BBC News South Asia.
¹⁹⁹ AIHRC (december 2008).
²⁰⁰ ISAF HQ (091201).
²⁰¹ SAK (091202).
²⁰² UNAMA (091130).
²⁰³ The Asia Foundation (2009).
²⁰⁴ UNAMA (100120).
²⁰⁵ UNAMA (100113), Aljazeera (091231).
²⁰⁶ iCasualties.org (100113).
²⁰⁷ Allmän/relativ risknivå – hög (AKE Intelligence, november 2009).
²⁰⁸ Möten (091129-1208), UNAMA (100120).
²⁰⁹ ISAF HQ (091201).
²¹⁰ OCHA (091206-07).
²¹¹ UNHCR (091206).
²¹² SAK (091202).
²¹³ IWPR (091203).
²¹⁴ ISAF PRT MeS (091206).
²¹⁵ UNAMA (100120).
²¹⁶ UNAMA (100113).
²¹⁷ iCasualties.org (100113).
²¹⁸ Allmän/relativ risknivå – hög (AKE Intelligence, november 2009).
²¹⁹ ISAF HQ (091201).
²²⁰ IWPR (091203).
²²¹ ISAF PRT MeS (091206).
²²² UNAMA (100120).
²²³ iCasualties.org (100113).
²²⁴ Allmän/relativ risknivå – medelhög (AKE Intelligence, november 2009).
²²⁵ ISAF HQ (091201).

-
- ²²⁶ SAK (091202).
²²⁷ ISAF PRT MeS (091206).
²²⁸ UNAMA (100120).
²²⁹ iCasualties.org (100113).
²³⁰ Allmän/relativ risknivå – låg (AKE Intelligence, november 2009).
²³¹ Institute for the Study of War (090415).
²³² AIHRC (december 2008).
²³³ ISAF HQ (091201).
²³⁴ SAK (091202).
²³⁵ UNAMA (100120).
²³⁶ Allmän/relativ risknivå – låg (AKE Intelligence, november 2009).
²³⁷ Möten (091129-1208), UNAMA (100120).
²³⁸ Institute for the Study of War (090415).
²³⁹ AIHRC (december 2008).
²⁴⁰ ISAF HQ (091201). Efter långdragna förhandlingar med provinsguvernören i Herat uppges hundratals talibankrigare, bl.a. tidigare avhoppade från afghanska polisen, lägga ned sina vapen alternativt byta tillbaka till regeringssidan (Aljazeera, 091127).
²⁴¹ UNAMA (091130).
²⁴² SAK (091202).
²⁴³ IWPR (091203).
²⁴⁴ UNAMA (100120).
²⁴⁵ UNAMA (100113), Aljazeera (091216).
²⁴⁶ iCasualties.org (100113).
²⁴⁷ Allmän/relativ risknivå – låg (AKE Intelligence, november 2009).
²⁴⁸ Institute for the Study of War (090415).
²⁴⁹ AIHRC (december 2008), AIHRC (091201).
²⁵⁰ ISAF HQ (091201).
²⁵¹ UNAMA (100113).
²⁵² UNAMA (091130).
²⁵³ SAK (091202).
²⁵⁴ UNAMA (100120).
²⁵⁵ UNAMA (100113). Uppskattningarna från afghanska myndigheters sida avseende flygattacken i Bala baluk 4 maj var initialt c:a 140 döda, varav 96 barn. Likartade motstridigheter vad avser antalet civila dödsoffer förekommer även i hög grad angående ovan redovisade incidenter, inte sällan pga. att det initialt i många fall kan vara svårt att avgöra just vem som är civil.
²⁵⁶ iCasualties.org (100113).
²⁵⁷ Allmän/relativ risknivå – hög (AKE Intelligence, november 2009).
²⁵⁸ Institute for the Study of War (090415).
²⁵⁹ ISAF HQ (091201).
²⁶⁰ UNAMA (091206), OCHA (091206-07).
²⁶¹ iCasualties.org (100113).
²⁶² Allmän/relativ risknivå – medelhög (AKE Intelligence, november 2009).
²⁶³ Institute for the Study of War (090415).
²⁶⁴ ISAF HQ (091201).
²⁶⁵ ICRC (091201).
²⁶⁶ Afghanistan, Ministry of Refugees and Repatriation, Department of Refugees and Repatriation, Balkh Province (091205).
²⁶⁷ iCasualties.org (100113).
²⁶⁸ Allmän/relativ risknivå – medelhög (AKE Intelligence, november 2009).
²⁶⁹ Möten (091129-1208), UNAMA (100120).
²⁷⁰ AIHRC (december 2008).
²⁷¹ ISAF HQ (091201).
²⁷² ISAF PRT MeS (091206).
²⁷³ UNAMA (091206), OCHA (091206-07).
²⁷⁴ UNAMA (100120).
²⁷⁵ iCasualties.org (100113).
²⁷⁶ Allmän/relativ risknivå – medelhög (AKE Intelligence, november 2009).

-
- ²⁷⁷ Institute for the Study of War (090415).
²⁷⁸ ISAF HQ (091201).
²⁷⁹ ISAF PRT MeS (091206).
²⁸⁰ UNAMA (091206), OCHA (091206-07).
²⁸¹ UNAMA (100120).
²⁸² iCasualties.org (100113).
²⁸³ Allmän/relativ risknivå – låg (AKE Intelligence, november 2009).
²⁸⁴ ISAF HQ (091201).
²⁸⁵ ISAF PRT MeS (091206).
²⁸⁶ UNAMA (091206), OCHA (091206-07).
²⁸⁷ UNAMA (100120).
²⁸⁸ Allmän/relativ risknivå – låg (AKE Intelligence, november 2009).
²⁸⁹ AIHRC (december 2008).
²⁹⁰ ISAF HQ (091201).
²⁹¹ UNAMA (091130), ICRC (091201).
²⁹² IWPR (091203).
²⁹³ ISAF PRT MeS (091206).
²⁹⁴ UNAMA (091206), OCHA (091206-07).
²⁹⁵ iCasualties.org (100113).
²⁹⁶ Allmän/relativ risknivå – låg (AKE Intelligence, november 2009).
²⁹⁷ ISAF HQ (091201).
²⁹⁸ UNAMA (100120).
²⁹⁹ Allmän/relativ risknivå – låg (AKE Intelligence, november 2009).
³⁰⁰ ISAF HQ (091201), UNAMA (091130).
³⁰¹ ICRC (091201), UNHCR (091130).
³⁰² Sida (februari 2009).
³⁰³ iCasualties.org (100113).
³⁰⁴ Institute for the Study of War (090415).
³⁰⁵ Allmän/relativ risknivå – låg (AKE Intelligence, november 2009).
³⁰⁶ Institute for the Study of War (090415).
³⁰⁷ ISAF HQ (091201), UNAMA (091130).
³⁰⁸ The Asia Foundation (2009).
³⁰⁹ Oxfam International (november 2009), s.15.
³¹⁰ AIHRC (091201), EUSR (091203), OSI (091208), SAK (091202).
³¹¹ OSI (Op.cit). J.fr. även färsk rapport från United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), av vilken bl.a. framgår att korruptionen i Afghanistan i princip omsätter samma summor som den enorma opiumhandeln, och att dessa problem hos många afghaner upplevs vara värre än säkerhetsläge och arbetslöshet (UNODC, 100111).
³¹² EUSR (091203), IWPR (091203), OIS (091208), m.fl.
³¹³ *Jirga* innebär att klanledare/"-äldste" samlas för att fatta beslut i samförstånd, ett mycket vanligt förfarande bland pashtuner, men idag även hos andra etniska grupper i Afghanistan, vanligast i syfte att lösa konflikter och tvistemål i lokalsamfundet. *Shura* [ur Koranen] betyder konsultation [urspr. på arabiska] och innebär [eg. samråd bland islams rättslärda med syfte att uppnå konsensus] i detta sammanhang "äldsteråd", vanligast i syfte att lösa lokala politiska frågor. *Jirga* och *shura* förekommer både var för sig och samtidigt, och kan även förekomma över sektgräns sunni-shia (afghanska analytiker vid Sveriges ambassad i Kabul, 091129-1204, Sida, februari 2009).
³¹⁴ *Pashtunwali* är en urgammal uppsättning (pashtu-) klanbaserade levnadsregler och hederskodex, den oskrivna lagen för (i synnerhet) den pashtunska folkgruppen i Afghanistan och Pakistan. Trots tecken på att pashtunwali är äldre än islam uppfattas den generellt bland pashtuner återspegla islams principer. Den fäster även mycket stor vikt vid traditioner kring gästfrihet, hjältemod och heder – inte minst vikten av kvinnans förkroppsligande av familjens heder, länkad till det pashtunska konceptet *namus*, vilket innebär att var och en måste "försvara" kvinnans heder till varje pris (Ibid.).
³¹⁵ IWPR (091203). *Shari'a*, förenklat, den islamiska lagen, betyder egentligen "väg till vattenkällan" och utgör ett ramverk avseende alla aspekter av livet, efter islams principer (bl.a. Sida, februari 2009)/Koranen jämte Sunna, Hadith mm/Profetens göranden och låtanden.

-
- ³¹⁶ Sida (februari 2009).
³¹⁷ Afghanistan, Ministry of Justice (MOJ): <http://www.moj.gov.af/> (MFA, 091203).
³¹⁸ EUSR (091203), Sida (februari 2009).
³¹⁹ EUSR (091203).
³²⁰ AIHRC (091201), NRC (091203).
³²¹ Sida (februari 2009), EUSR (091203).
³²² The Asia Foundation (2009).
³²³ UD (2007)/Sida (februari 2009).
³²⁴ The Asia Foundation (2009).
³²⁵ UD (2007)/Sida (februari 2009).
³²⁶ Sveriges ambassad i Kabul (091129), Nederländernas ambassad i Kabul (091130), UNAMA (091130), UNHCR (091130), AIHRC (091201), NRC (091202), EUSR (091203), OSI (091208), m.fl..
³²⁷ Sida (februari 2009).
³²⁸ AIHRC (091201), UNAMA (091130).
³²⁹ Sida (februari 2009).
³³⁰ UNHCR (091130).
³³¹ AIHRC (091201), även UNODC (100111).
³³² Detta gäller i synnerhet ANA, vilken hela 91% av de tillfrågade anser vara ärlig och rättvis (även om 69% inte anser att ANA fungerar utan utländskt stöd och 52% anser att ANA är oprofessionell och dåligt tränad).
³³³ The Asia Foundation (2009).
³³⁴ AIHRC (091201), UNAMA (100113).
³³⁵ UNAMA (091130).
³³⁶ Sveriges ambassad i Kabul (091129).
³³⁷ UNAMA (091130).
³³⁸ Nederländernas ambassad i Kabul (091130), Sveriges ambassad i Kabul (091129).
³³⁹ EUSR (091203).
³⁴⁰ Sveriges ambassad i Kabul (091129).
³⁴¹ ISAF PRT MeS (091206).
³⁴² UNAMA (091130).
³⁴³ Nederländernas ambassad i Kabul (091130).
³⁴⁴ Sveriges ambassad i Kabul (091130).
³⁴⁵ AIHRC (091201).
³⁴⁶ Sveriges ambassad i Kabul (091129), OSI (091208).
³⁴⁷ The Asia Foundation (2009).
³⁴⁸ UNAMA (091130), AIHRC (091201), IWPR (091203), MoRR (091203), MoRR (091205), IWPR (091203), UNAMA (091206) och UNHCR (091206).
³⁴⁹ MoRR (091205), NRC (091205).
³⁵⁰ AIHRC (091201).
³⁵¹ Sveriges ambassad i Kabul (091130).
³⁵² UNAMA (091130), NRC (091202).
³⁵³ NRC (Op.cit.).
³⁵⁴ Sveriges ambassad i Kabul, lokalanställda och utsända (091130).
³⁵⁵ UNAMA (091130), UNHCR (091201), NRC (091202), SAK (091202), IWPR (091203) och UNAMA (091206).
³⁵⁶ Sveriges ambassad i Kabul (091130).
³⁵⁷ AIHRC (091201).
³⁵⁸ UNAMA (091206).
³⁵⁹ UNHCR (091130).
³⁶⁰ Women for Afghan Women (091201).
³⁶¹ UNAMA (091201), UNAMA (100113).
³⁶² UNAMA (Op.cit.).
³⁶³ AIHRC (december 2008), AIHRC (091201), SAK (091202).
³⁶⁴ UNAMA (100113).
³⁶⁵ Sida (februari 2009).
³⁶⁶ AIHRC (2009): www.aihrc.org.af/womenrights.htm [kontr. 100114].

-
- ³⁶⁷ The Asia Foundation (2009).
³⁶⁸ AIHRC (2008), Sida (februari 2009).
³⁶⁹ Women for Afghan Women (091201).
³⁷⁰ Afghanistan Rights Monitor (ARM)/Afghanistan Conflict Monitor (100106), UNAMA (100113), Save the Children (091202).
³⁷¹ UNAMA (091201), UNAMA (100113).
³⁷² UNICEF (091202).
³⁷³ Rädda barnen/Save the Children (Sweden & Norway) (091202).
³⁷⁴ UNICEF (091202).
³⁷⁵ Rädda barnen/Save the Children (Sweden & Norway) (091202).
³⁷⁶ UNICEF (091202).
³⁷⁷ UNICEF (Op.cit).
³⁷⁸ UNHCR (091130).
³⁷⁹ Rädda barnen/Save the Children (Sweden & Norway) (091202).
³⁸⁰ Rädda barnen/Save the Children (Sweden & Norway) (Op.Cit).
³⁸¹ UNICEF (091202).
³⁸² UNHCR (091130).
³⁸³ ISAF PRT MeS (091206).
³⁸⁴ EUSR (091203).
³⁸⁵ OSI (091208), EUSR (091203).
³⁸⁶ Sveriges ambassad i Kabul (091130), UNAMA (091130).
³⁸⁷ OSI (091208).
³⁸⁸ Sida (februari 2009).
³⁸⁹ UNAMA (100113), se vidare s. 14 ff.
³⁹⁰ IWPR (091203).
³⁹¹ AIHRC (091201), NRC (091205), Sveriges ambassad i Kabul (091202), UNAMA (091206).
³⁹² Sveriges ambassad i Kabul (091202).
³⁹³ UNAMA (091130), Sveriges ambassad i Kabul (091130), Women for Afghan Women (091201), NRC (091202), OSI (091208).
³⁹⁴ Sveriges ambassad i Kabul (091202).
³⁹⁵ AIHRC (091201), afghanska analytiker vid Sveriges ambassad i Kabul (091202-04).
³⁹⁶ Afghanska analytiker vid Sveriges ambassad i Kabul (091202-04).
³⁹⁷ MoRR (091205).
³⁹⁸ MoRR (091203).
³⁹⁹ Norges ambassad i Kabul (091208), Storbritanniens ambassad i Kabul (091208).
⁴⁰⁰ UNHCR (091206).
⁴⁰¹ Sveriges ambassad i Kabul (091129), Norges ambassad i Kabul (091208).
⁴⁰² Nederländernas ambassad i Kabul (091130).